
**SUUNNITTELUPROSESSINA ASUSARJA
RAJATON-LAULUYHTYEELLE**

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Muotoilu

Visamäki, kevät 2015

Paula Laine

Visamäki
Muotoilu
Vaatus

Tekijä	Paula Laine	Vuosi 2015
Työn nimi	Suunnitteluprosessina asusarja Rajaton-lauluyhtyeelle	

TIIVISTELMÄ

Innostuin opinnäytetyöni aiheesta yhteistyöhalukkuuteni ja tarjoutuneen mahdollisuuden takia. Toivomuksena oli asiakastyön liittäminen opinnäytetyöhön, työelämäläheisen aiheen pohjaksi. Asiakkaaksi löytyi lauluyhtye Rajaton.

Työssä on perehdytty esiintymispukeutumisen suunnitteluun ja niihin asioihin, joita huomioidaan laulajien kanssa työskennellessä. Pääpainona oli selvittää, millainen on esiintymisasujen suunnitteluprosessi lauluyhtyeelle? Osatavoitteeksi tuli suunnitella kuudelle laulajalle esiintymisasut. Tarkoituksena oli tuottaa suunnitelma helppokäyttöisistä sekä helposti hoidettavista asuista, jotka olisivat samalla näyttäviä ja toimisivat eri tilanteissa. Prosessia olen hahmotanut vertaamalla sitä Pirkko Anttilan suunnittelumalliin. Huomioitavana oli myös, miten konserttien laitetekniikka vaikuttaa pukeutumiseen ja mitä yleisö odottaa asuilta.

Opinnäytetyössä on käytetty aineistona kirjallisuutta ja verkkomateriaalia. Työn aikana on tehty tiedonhankintamatkoja kangasliikkeisiin sekä musiikkiliikkeeseen. Tehtävänannon jälkeen asiakkaalle annettiin suunnitelmaehdotus, jonka muovautuminen ja kehittyminen jatkuivat koko prosessin ajan. Prosessia hahmotettiin luonnoksina. Prosessiin on vaikuttanut myös käytettävän kankaan tilaaminen Tekstiiliverstaalta Hämeen ammattikorkeakoulun Visamäen kampukselta. Opinnäytetyö sisältää asiakastyön suunnitelmaan asti, mutta ei tuotteiden valmistusta tai palautetta tuotteiden valmistumisen ja käytön jälkeen.

Suunnitelman pohjalta valmistettiin asukokonaisuudet Rajaton yhtyeen joulukiertueelle 2014. Prosessi toteutui pitkälti Anttilan suunnittelu ja valmistuksen teoreettisen mallin mukaan, mutta tulos tuli analysoitua konkreettisesti Anttilan mallissa.

Avainsanat Asiakastyö, suunnittelu, esiintyminen, lauluyhtyeet, prosessiarviointi

Sivut 39 s.

Visamäki
Degree Programme in Design

Author	Paula Laine	Year 2015
Subject of Bachelor's thesis	Performing outfits for Rajaton a cappella group	

ABSTRACT

The author of the theses got inspired about the topic because of her urge for cooperation and of the opportunity given to her. The wish was to include a project with a real customer in the thesis to get a more working life related experience. The author was happy to find Rajaton as her customer.

The thesis studies the design of performing outfits and the factors which are important when working with vocal artists. The focus was to find out what the designing process is like for vocal artists. The byproduct and customer project was to design the outfits for six singers. The idea was to create a design for effortless use and easy care outfits, which would at the same time be showy and would be functional in different occasions. The process has been studied by comparing it to Pirkko Anttila's pattern for craft design. The second research question was how the outfits would be time lasting and durable and in addition, how the performance hardware affects clothing.

The thesis used literary and internet sources as well as interviews as background material. Visits to fabric stores and to a music store helped to gather information. After the assignment, the author's proposition was given, and it was left to evolve during the whole process. The designing process was perceived with sketches. The fabric used in the design also affected the designing process. It was ordered from Tekstiiliverstas at Häme University of Applied Sciences, Visamäki campus. The thesis includes the designing process of the chosen design, but not the production or feedback after the production and customer use.

According to the design Rajaton group's outfits were made for the Christmas tour 2014. The process was implemented mainly like in Anttila's pattern, but it was analyzed in more concrete ways. In the future, the design process will probably be simpler than in this project.

Keywords customer work, design, performing arts, a cappella

Pages 39 p.

SISÄLLYS

1	IDEA ASUSUUNNITTELUSTA.....	1
1.1	Työn tavoitteet, rajaus sekä viitekehys	2
2	AIHEEN TAUSTAN ESITTELY	3
2.1	Pirkko Anttilan malli	3
2.2	Rajaton.....	5
2.3	Käsitteet.....	6
3	TUOTESUUNNITTELUN ALOITTAMINEN	7
3.1	Alkumielikuvan luominen	7
3.2	Tuumailu ja luonnostelu	9
4	TUOTTEEN FUNKTIOANALYYSI JA TOINEN KIERROS	10
4.1	Tarpeen analyysi	11
4.1.1	Biologiset ja fysiologiset tekijät	12
4.1.2	Vuorovaikutus- ja valintamallien mukaiset tekijät	16
4.1.3	Painoarvo ja merkitys tekijöinä	17
4.1.4	Inhimillisen toiminnan käyttövoimana	17
4.2	Käytön ja menetelmän analyysi	18
4.2.1	Materiaalit ja toimivuus	19
4.2.2	Asiakastapaamiset.....	21
4.2.3	Budjetti, juridiikka ja eettisyys	24
4.3	Assosiaatioiden analyysi	26
4.4	Esteettinen analyysi.....	27
4.5	Ajankohtaisuus suunnittelussa ja aikaan liittymisen analyysi	28
4.6	Tuotesemanttiset analyysit	32
4.7	Ympäristökompetenssi	32
5	VIIMEISTELY JA TYÖN ESITTELY ASIAKKAALLE	33
6	SUUNNITTELUPROSESSIN TULOKSET.....	36
6.1	Oma suunnitteluprosessi ja vertailu Anttilan malliin.....	36
6.2	Pohdintaa	39
	LÄHTEET	40

1 IDEA ASUSUUNNITTELUSTA

Kiinnostus opinnäytetyön aiheeseen syntyi asiakaslähtöisestä suunnittelusta ja aiemmista vaatesuunnittelukokemuksista. Lauluyhtye Rajaton vieraili Hämeen ammattikorkeakoululla rehtori Veijo Hintsasen eläkejuhlissa 28.2.2013 ja kiinnostui muotoilun opiskelijoiden suunnittelema Sointu-kankaasta. Asiakkaat kiinnostuivat yhteistyöstä ja ajatus uusien esiintymisasujen tilaamisesta syntyi. Aihe nousi uudelleen esille opinnäytetyöstäni puhuttaessa. Kun halusin projektin itselleni, yllätyin että lauluyhtye oli vielä kiinnostunut.

Kuinka asiakaslähtöinen esiintymisasun suunnittelu toteutuu käytännössä? Kuinka voi onnistua ja miten päästään tavoitteeseen? Onnistunut esiintymisasu lisää laulajien itsevarmuutta sekä kuuntelijoiden mielenkiintoa. Opinnäytetyöni on pääasiassa selvitystä asiakastyötoiminnasta kohderyhmä huomioiden. Toimeksianto on osittain liittyvä asiakastyö eikä itse opinnäytetyö.

Asiakas Rajaton on a cappella lauluyhtye, joka koostuu kuudesta jäsenestä, kolmesta naisesta ja kolmesta miehestä. Tavoitteena oli suunnitella osittain tai kokonaan jokaiselle jäsenelle esiintymisasut, jotka näyttävät hyvältä yhdessä. Projektissa käytettävä Wintage-mallisto on Hämeen ammattikorkeakoulun projekti, jossa yhdistettiin nuoria suunnittelijoita vaatetuksen, jalkineen ja tekstiilin pääaineista sekä Wetterhoffin historiallinen konsepti. Tähän mallistoon kuuluu raidallinen Sointu-kangas.

Opinnäytetyön pääkysymyksenä oli selvittää, minkälainen on asusarjan suunnitteluprosessi Rajaton lauluyhtyeelle. Tarkoituksena on löytää toimintatapoja mahdollisesti tuleviin projekteihin. Prosessia on hahmotettu peilamalla omaa suunnitteluprosessia ja kokemuksia Pirkko Anttilan suunnittelumalliin. Suunnittelun jälkeinen toteutus tai muu toiminta eivät kuulu opinnäytetyöhön, jotta opinnäytetyö pysyy sen resurssien rajoissa.

Pääkysymykseen vastaamista on helpotettu luomalla ensin joukko alakysymyksiä, jotka johdattavat lopulliseen ratkaisuun. Yksi näistä alakysymyksistä on miten saatavilla olevat materiaalit vaikuttavat lopputulokseen. Kuinka esiintyminen vaikuttaa vaatesarjan suunnitteluun.

Lauluyhtyeen juhlapukeutuminen eroaa muusta juhlapukeutumisesta muun muassa lavalla käytettävän tekniikan takia sekä kestävydessä. Huomioon pitää ottaa suunnittelussa teemat, tarve, käyttö ja menetelmä, esteettisyys ja assosiaatiot, tuotesemanttisuus sekä ympäristökompetenssi. Nämä analyysin menetelmät ja teemat jäsentävät opinnäytetyötä ja sen huomiokohtia. Vertaamalla suunnittelumallia tarkasteltaviin alueisiin sekä kronologiseen kulkuun löytää näkökulmia omaan yksittäistuotantosuunnitteluun ja sen kehittämiseen.

1.1 Työn tavoitteet, rajaus sekä viitekehys

Tämän työn tavoitteena oli hahmottaa omaa asiakaslähtöistä suunnittelu-prosessia, jossa tapausesimerkkinä ja kohderyhmänä oli esiintymisasuja tarvitseva lauluyhtye. Tarkoituksena oli suunnitella aineiston pohjalta hyvä a-kaa ja käyttöä kestävä kokonaisuus, jonka käyttö ei jäisi kertaluontoiseksi. Tätä prosessia olen kuvannut itselleni kuvallisesti ja sanallisesti, verraten sitä Pirkko Anttilan käsityön ja muotoilun teoreettisten perusteiden suunnit-teluprosessiin. Toiveena oli oppia hahmottamaan kokonaisuuksia aikatau-lullisesti ja laadullisesti.

Työ on rajattu asusuunnitelman suunnitteluun ja sen toteutus on rajattu ul-kopuolelle, vaikka suunnitteluprosessi voikin jatkua vielä valmistuksen ai-kana. Asusuunnitelmaan ei kuulu kaavoitus, mallikappaleiden valmistus tai valmiiden tuotteiden ompelu. Työhön kuitenkin kuuluu olosuhteiden huo-mioiminen esiintyessä ja kankaiden sekä asusteiden valinta.

Opinnäytetyön ulkopuolelle jää valmiiden vaatteiden valokuvat sekä pak-kaus. Tässä opinnäytetyössä selvitetään paljon enemmän naisten asujen suunnitteluprosessista, koska miesten vaatteista kokemukseni ovat hyvin rajalliset ja päädyin käyttämään valmispukuja.

Työ on rajattu suunnittelun vertaamiseen Pirkko Anttilan malliin ja opin-näytetyössä ei käsitellä tarkasti muita suunnittelun malleja. Pirkko Anttilan malli on valittu opinnäytetyöhön, koska se on tunnettu, alakohtainen ja usein toimivaksi todettu malli. Kuva 1 on työlle yksinkertainen viitekehys, jossa näkyy asiakas, suunnittelija, ja kontekstin ja prosessin teemat.

Kuva 1 Viitekehys

2 AIHEEN TAUSTAN ESITTELY

Tarkoituksena oli hahmottaa omaa osaamista, jossa auttoivat Rajaton asusarjan suunnittelu sekä Pirkko Anttilan suunnittelun malli. Pysin käytännön kautta havaitsemaan omaa tehokkuuttani, kuvallista ilmaisua sekä luovuutta. Alla olen avannut opinnäytetyöhön liittyviä taustoja.

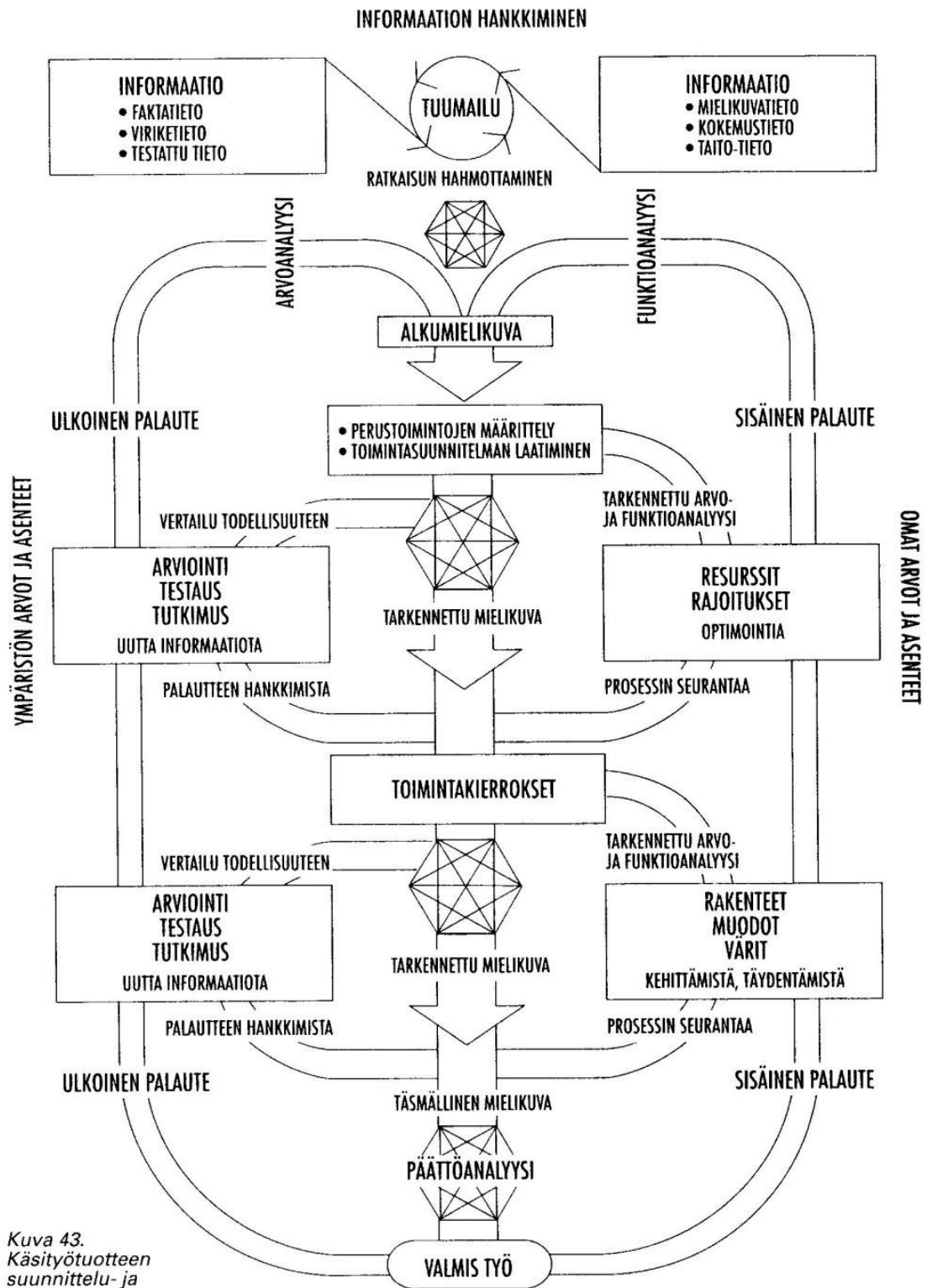
2.1 Pirkko Anttilan malli

Pirkko Anttilan suunnittelumalli, jossa prosessi kulkee informaation hankkimisesta valmiiseen työhön, on yksi tunnetuimpia suunnittelumalleja Suomessa. Käsityön ja muotoilun perusteet kirjan sivulla 111 on sama kaavakuva, kuin seuraavan sivun kuva 2. Käsityötuotteen suunnittelu- ja valmistusprosessin teoreettinen malli, jossa on pyritty havainnollistamaan prosessi kaaviona. Kaaviomalli löytyy kirjasta Käsityön ja Muotoilun teoreettiset perusteet. Kirja on julkaistu vuonna 1992, ja sen on kustantanut WSOY. Kirjan teorioita on tarkistanut muun muassa kasvatustieteen tohtori Ulla Suojanen Turun yliopistosta. Se on kirjoitettu toimimaan käsitöiden suunnittelun ja valmistuksen teorian materiaalina.

Malli aloittaa alkumielikuvan luomisesta, jossa informaatiota saa kahdelta suunnalta omasta mielikuvatiedosta, kokemustiedosta sekä taito-tiedosta ja toisaalta tulleesta faktatiedosta, viriketiedosta sekä testatusta tiedosta.

Tuumailusta lähdetään hahmottamaan ratkaisua ja spiraalimaisesti malli käy läpi omien ja vastaavasti ympäristön arvojen ja asenteiden vaikuttamisen suunnitteluun. Alkumielikuva tarkentuu vaiheittain, ensin tarkennettuun mielikuvaan määrittelemällä perustoimintoja sekä laatimalla toimintasuunnitelman. Toimintakerroksiin päästään resurssien ja rajoitusten määrittelyllä sekä saadulla informaatiolla arvioinneista, testauksista sekä tutkimuksista. Täsmällisempi mielikuva koostuu rakenteen, muotojen ja värien määrittelyn jälkeen, joiden arvioinnin ja testauksen jälkeen saadaan täsmällinen mielikuva. Päätösanalyysiin ja valmiiseen työhön päätymiseen vaikuttavat palautteen anto sekä resurssit.

Anttilan malli mahdollistaa uusien ideoiden hyväksymisen kesken prosessin ja sovittaa ne spiraalimaiseen suunnittelun kulkuun. Prosessin on tarkoitus auttaa hahmottamaan suunnittelun ja valmistuksen kokonaisuutta ja sen osia paremmin (Anttila 1996 s.11). Se myös painottaa suunnittelussa uuden tiedon ja kehittämisen mukaan ottamista keskellä prosessia ja suunnitelma kehittyy matkalla useaan kertaan ennen valmista työtä. Opinnäytetyössä kirjoitin suunnittelustani Anttilan vaiheiden mukaisessa järjestyksessä.

Kuva 43. Käsiyötuotteen suunnittelu- ja valmistusprosessin teoreettinen malli.

Kuva 2 Käsiyötuotteen suunnittelu ja valmistusprosessin teoreettinen malli, (Pirkko Anttila, 1993, s.111)

2.2 Rajaton

Lauluyhtye Rajaton on suomalainen a cappella ryhmä. Se koostuu kuudesta laulajasta. Rajaton on toiminut vuodesta 1997 ja aloittanut musiikin teon Helsingissä. Alla kuvassa 3 ovat vasemmalta oikealle Hannu Lepola tenori, Soila Sariola alto, Virpi Moskari sopraano, Ahti Paunu baritoni, Jussi Chydenius basso ja Essi Wuorela sopraano. He ovat monipuolisia laulajia ja eri taustoilta kerääntyneet jäsenet ovat levyttäneet 13 albumia. Vuonna 2010 yhtye oli perustanut oman levymerkin Boundless Recordsin, jonka ensimmäinen levy Tarinoita oli artistien itse tuottama.

Kuva 3 Rajaton-yhtyeen jäsenet 2012

Rajaton on tehnyt yhteistyötä Ylen ja Sinfonia Lahden kanssa. Ylen kanssa yhteistyössä laulajat ovat tehneet Rajaton Joulu 2002 ja 2013 Rauhallinen Joulu – ohjelmat, jotka molemmat ovat auttaneet Rajattoman joulukiertueita. Sinfonia Lahden kanssa Rajaton on tehnyt yhteistyönä levytykset Abba- ja Queen- yhtyeiden musiikista poikkeuksellisesti soitinsäestyksellä.

Yhtyeen managerina toimii Tiina Vihtkari, johon olin yhteydessä opinnäytetyön ajan. Vihtkari on toimitusjohtaja Sublime Music Agency- yrityksessä. Yrityksessä toimii Tiinan lisäksi kaksi artisti manageria Pia Kuisma sekä Sanna Nyssölä.

Rajaton oli palannut juuri Itävallasta ja aloitti joulukuussa Hämeenlinnasta Suomen kiertueensa, minkä jälkeen palasi maailmankiertueelle (Lauluyhtye Rajaton 2008).

2.3 Käsitteet

Tämän opinnäytetyön olennaisimmat käsitteet on selvennetty alla.

A cappella: tarkoittaa laulumusiikkia ilman soitinsäestystä. Kirkoissa esitetty a cappella on levinnyt viihdemusiikkiin ja se ei ole enää rajoittunut yhteen musiikin lajiin. Tunnetuksi tulleita a cappella yhtyeitä ovat muun muassa King's Singers, Club for Five, Rajaton ja Real Group. (A_cappella, Wikipedia 2015)

Sointu-kangas: on yksi Wintage-malliston tuotoksista. Oikeassa kankaassa raidat ovat suoria, toisin kuin kuvassa 4 Sointukankaan skannattu suurpiirteinen raportti.

Kuva 4 Sointu-kankaan skannattu suurpiirteinen raportti

Wintage-mallisto: kuuluu Wetterhoff Wintage projektiin, joka on Hämeen ammattikorkeakoulun muotoilun koulutusohjelman pääaineiden yhteinen. Siinä suunniteltiin vaate-, jalkine- ja tekstiilituotteita inspiroituneena kansallispukukankaista. Alla kuvassa 6 Wintage-projektin kuvamateriaalissa on malliston osia. Tarkoituksena on tuoda käsityöperinne tämän päivän kontekstiin. Projekti aloitettiin 2010 ja projekti jatkuu vielä mahdollisesti eri tavoin tulevaisuudessa (Wetterhoff blogi-kirjoitus 2011).

Kuva 5 Wintage-projektin kuvamateriaalia, kuva Sami Luukkanen

3 TUOTESUUNNITTELUN ALOITTAMINEN

3.1 Alkumielikuvan luominen

Mielikuvat ovat eräänlaisia luotuja suunnitelmia tiedon hankkimiseksi suunniteltavasta tuotteesta. Mielikuvat liittyvät Anttilan mukaan alkuperäisiin, luonnollisiin havaintoihin, erilaisiin aikaisempiin kokemuksiin ja eri lähteistä hankittavaan informaatioon. Suunnittelutoiminnan ja todellisuuden välinen vuorovaikutus on monivaiheinen hahmotus- ja havaintoprosessi. Mitä selkeämpi mielikuva suunnittelijalla on edessä olevasta tehtävästä, esimerkiksi mekosta, sitä paremmin sen voi tehdä. Kunnolla luotu ennakkomielikuva on melko pysyvä (Anttila 1993. s.127).

Informaation hankinta oli erotettavissa vaiheena suunnittelun ja valmistuksen prosesseista. Se kuitenkin linkittyi jokaiseen päävaiheeseen niissä tarvittavien tietojen saamiseksi. Järjestelmällinen informaation hankinta varmistaa kaikkien näkökohtien huomioimisen. Laajempi informaatiopohja antaa mahdollisuuksia luoda jotakin uutta, mutta usein ongelmana on olennaisen tiedon saaminen. Tietoa voidaan hankkia monella tapaa ja käsityön tekijöillä käytettävissä on menetelmätieto eli osaaminen, joka hankitaan vain kokeilemalla, tekemällä sekä tutkimalla prosessia yhä uudelleen.

Informaatio voidaan jakaa sisäiseen ja ulkoiseen informaatioon. Sisäiseen informaatioon kuuluvat suunnittelijan psykologiset tekijät, filosofiset, elämäntutkimukselliset tekijät, esteettiset tekijät, eettiset tekijät sekä omat emootiot, arvot, arvostukset, asenteet ja tarpeet (Anttila 1993, s129.).

Ulkoinen informaatio on suunnittelijaan vaikuttavien ulkoisten tekijöiden tuoma informaatio ja siihen vaikuttavat, luonto, sosiaalinen ympäristö, kulttuuriympäristö, teknologia, ympäristön arvot, arvostukset, tarpeet jne.

Tietoa saadaan eniten kokemuksen kautta, minkä jälkeen se prosessoituu pohdinnan ja arvioinnin kautta. Asiakastyön suunnitteluprosessiin lähdän

aiemman kokemuksen perusteella ja se kulkee asiakkaiden, opinnäytetyön ja resurssien rajoissa. Apunani ovat ainakin tietokoneet ja luonnoskirja. Opinnäytetyössä tuli matkan varrella uusia ideoita, joita varten tarvitsin lisätiedonhakua myös alkumielikuvan jälkeen.

Päälähteenäni kirjallisuudessa oli Pirkko Anttilan Käsityön ja muotoilun teoreettiset perusteet, WSOY 1994. Asiakkaita lähestymällä ja haastatteleamalla sain pohjatietoa ja viitekehystä suunnittelulle. Myös palaute opinnäytetyön aikana loi suuntaa matkalla. Palautetta ja arviointia opinnäytetyön aikana voidaan pyytää asiakkailta ja ohjaavilta opettajilta. Työssäni parhaimmaksi lähteeksi osoittautuivat itse asiakkaat, joilla on vahva kokemus esiintymisasujen käyttäjinä. Kirjallista tekstiä aiheesta oli vaikea löytää.

Tekniikat lopullisessa suunnittelutuloksessa olivat todennäköisesti vapaat asiakkaan puolesta. Asiakkaita lähestyessä voidaan käyttää mallitilkkuja ja kuvia. Opinnäytetyöhön ei kuulu vaatteiden valmistaminen tai tilaaminen.

Omat mielikuvat Rajattomasta olivat kehittyneet melko pienellä informaatiomäärällä ja olivat näin osittain virheellisiä. Itse a cappella oli siirtynyt kirkollisesta musiikista jo aikaa sitten myös populaarimusiikin osaksi ja Rajaton edustaa sitä monessa eri musiikin lajissa. Monet mielikuvat Rajaton yhtyeestä kuitenkin perustuvat siihen, mitä a cappella tuo ihmisille ensimmäisenä mieleen. Itse en tiennyt oikein mitään musiikista, joten säestyksentön musiikki oli vain säestyksentöntä musiikkia. Wintage-mallisto rajoitti aluksi kovasti suunnitteluprosessia ja siitä visuaalisesta konseptista oli vaikea päästä irti. Oli kuitenkin selvää, että etsittiin jotakin modernimpaa lähestymistapaa.

Ensimmäisen tapaamisen yhteydessä pääsin Hämeenlinnassa kuuntelemaan kahden opettajan kanssa Rajattoman joulukonsertin, jonka perusteella sain hyvän käsityksen yhtyeen joulumusiikista ja lavaesiintymisestä. Rajaton tunnetaan joulukiertueistaan, mikä luo jo ihan oman tyylimaailmansa. Itselläni oli ollut perinteisempi kuva rauhallisemmista ja hengellisemmistä joulukiertueista. Mutta koska en ole sellaisilla aiemmin ollut, niin kuva modernisoitui melkoisesti. Ennakkoluuloni olivat jakautuneet hieman lapsekkaampaan sekä hengellisemmän konsertin välillä kuin mitä se oli. Esiintyjillä oli pilkettä silmäkulmassa ja esityksessä hauskaa.

Alkumielikuva voidaan jakaa myös orientoivaan ja operationaaliseen mielikuvaan, jotka kuvaavat, kuinka laajasta mielikuvasta on kysymys. Orientoiva mielikuva on vahvasti esteettinen, muoto, koko, värit, materiaalit ja niiden yhdistelemisen luomat efektit. Tavoite on luoda selvä mielikuva, joka ei sido liikaa tai estä edelleen kehittelyä. Tässä vaiheessa oli vielä kyse visuaalisesta kokonaisuudesta, joka ei käsittänyt vielä selkeitä linjoja ja muotoja. Operatiivinen mielikuva käsittää jo suoritukseen vaadittavia välineitä, laitteita, koneita, suoritustaitoja ja esimerkiksi työjärjestystä. Tässä mielestäni menin ristiin mallin kanssa, koska ajattelin koko ajan jollain ta-solla aikataulua sekä millaisia vaatteita pystytään valmistamaan.

Alkumielikuvani oli vahva ja siksi siitä oli vaikea päästä irti. Kävin prosessia useaan kertaan läpi, koska se ei vielä toiminut ratkaisun kannalta.

Prosessin alkumielikuva keskittyi siis pitkälti Wintage-projektin ympärille ja rauhalliseen lavaesiintymiseen. Konseptia on kuvassa 6 asukokonaisuuksissa vaatteiden yhdistely vaikuttaa visuaaliseen konseptiin. Mielikuva kehittyi muistin, havaintojen sekä kokemusten kautta. Alkumielikuvan jälkeen pohditaan, minkälaista informaatiota tarvitaan, eli on jo ensimmäinen karsintavaihe. Silti mieli on hyvä pitää avoimena ja hylättyihin ideoihin tarpeen tullen palata.

Kuva 6 Asukokonaisuuksissa vaatteiden yhdistely vaikuttaa visuaaliseen konseptiin, kuvaaja Sami Luukkanen

3.2 Tuumailu ja luonnostelu

Tuotteen suunnittelu koostuu erilaisien analyysien sarjaan, joita ihminen käy mielessään läpi tunnistamatta sen eri tyyppejä. Seuraavaksi olen analysoinut ratkaisujani Pirkko Anttilan kirjassa mainittujen tuotteen erilaisten analyysien pohjalta ja pohtinut, miten olen ratkaisuihini päätenyt. Tuotesuunnittelun osana kulkevat tuotteen elinkaari ja sen ekologinen ajattelu-pohja.

Luonnostelu on tyypillinen tapa suunnittelijoille viestiä muiden ja itsensä kanssa. Se hahmottaa suunnittelijalle, miltä tuote näyttää valmiina. Mitä enemmän luonnoksia tekee, alkavat ne näyttämään yksityiskohtaisemmilta sekä keskeiset asiat pelkistyvät. Suunnittelijan tarvitsee tuoda esille oikeat

asiat varsinkin kommunikoidessaan muiden kanssa. Kuvien muodostaminen vain itselleen on enemmän hyödyllinen muistamisen ja kehittämisen kannalta. Suunnitteluprosessissa pitää ottaa huomioon asiakkaan kanssa työskentelyn aikataulu ja toiveet.

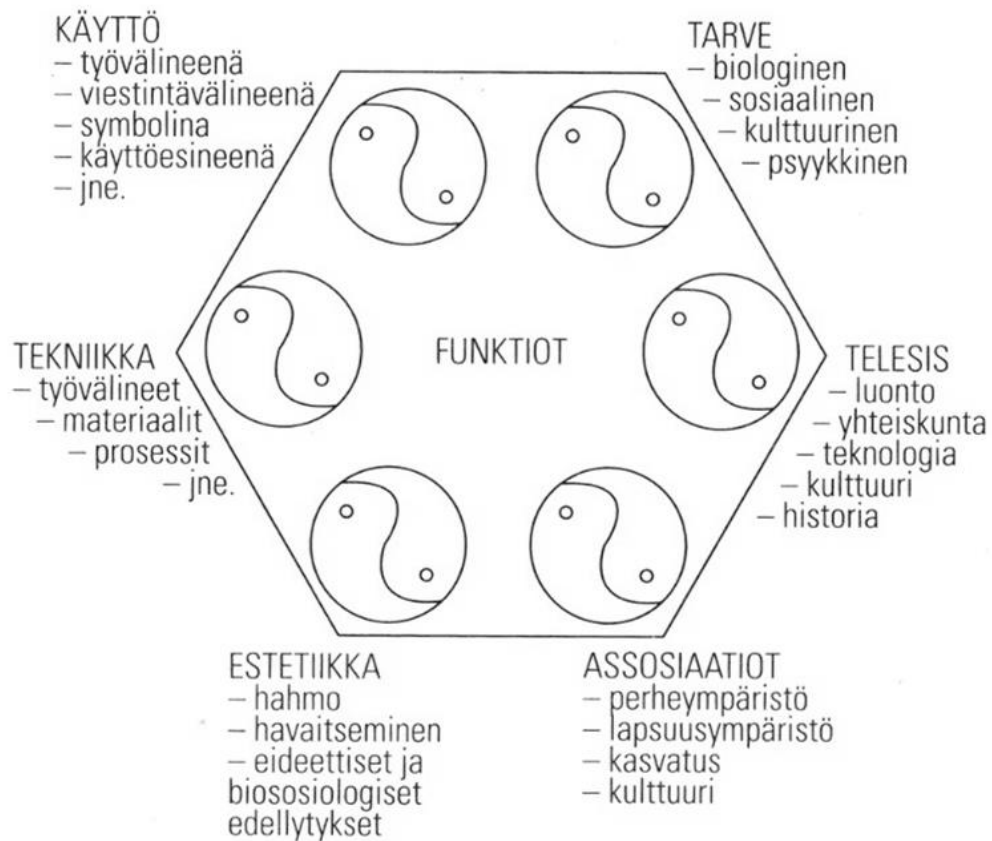
Anttilan kirjassa sivulla 134 todetaan lähtökohdassa olevan parempi antaa väljempi suunnitelma ja tarkentaa sitä seuraavalla, jotta luonnos antaa tarpeeksi liikkumatilaa myöhemmälle kehittälylle (Anttila s134, 1993). Kuitenkin ongelmakseni muodostui, että asiakas pyysi mahdollisimman valmista suunnitelmaa, joten vaikka kävin itse suunnittelussa kierroksia, suurimmat karsintavaiheet tapahtuivat myöhemmin, jolloin helpommin joutuu korjaamaan kokonaiskuva.

Kuvallinen esityskyky auttaa oman idean esille tuomisessa. Esityskykyyn linkittyvät muun muassa sommittelukyky sekä värioppi ja tyylijätkä. Luonnospiirroksiset ovat yksi mielikuvajärjestelmistä, jotka ovat ei-verbaalista ilmaisua ja vaatesuunnittelijoiden suosimia. Aina täytyy kuitenkin muistaa, että asiakas näkee kuvat eri tavalla. Itselläni on turhan tarkka tapa tuottaa luonnoksia. Ne muistuttavat enemmän valmistuksen ohjeistuksia ja yritin myöhemmässä vaiheessa piirtää asiakasläheisempiä kuvia.

Luulin, että esiintymisasujen ideointivaihe lähti ensin hyvin vapaalta pohjalta, kuitenkin myöhemmin huomasin, että Wintage-mallisto vaikutti suuresti visuaaliseen kokonaisuuteen. Luonnostelin naisille, mitä mieleen tuli ajattelematta esiintymisasujen vaatimuksia tai miesten pukuja. Taustalla oli ennakkokäsitykseni Rajattomasta, omat kokemukseni suunnittelusta ja mielikuvani sekä näytetilkut Wintage-kankaasta. Asusuunnittelusta sain kuvan suunnitella laadukkaita, moderneja juhlapukuja, joissa on yksityiskohtia Sointu-kankaasta. Anttilan prosessiin verraten tein töitä vielä turhan tarkasti suuntautuneena Wintagen maailmaan ja asiakastapaamisen jälkeen sain kommenttien mukaan korjattua suunnitelmaa ja uskaltauduin enemmän irti vanhasta mielikuvasta. Asusarja lähti juhlavampaan suuntaan ja kokonaisuus alkoi hahmottua.

4 TUOTTEEN FUNKTIOANALYYSI JA TOINEN KIERROS

Tuotteen funktiokäsite ei ole yksiselitteinen. Sen funktioanalyysin voi jakaa seuraavalla tavalla kuuteen osaan: Käyttöön, tarpeeseen, teleksiin, assosiaatioihin, estetiikkaan ja tekniikkaan, kuten kuvassa 7 Funktiokokonaisuuden moni-ilmeisyys. Asiaa kuitenkin mutkistaa syvempi tarkastelu, jossa voi asiaa miettiä kulttuurin kannalta. Tätä opinnäytetyön analyysia mutkistaa myös sen rajaaminen. Vaikka opinnäytetyössä ei käsitellä työn valmistusta, on se otettu sivuuttaen mukaan prosessin mallintamiseen. Se on tärkeää koska suunnittelutyö jatkuu muotoilutyössä usein työn luovutukseen asti. Työn valmistuksen kuvaaminen on kuitenkin rajattu pois, ja sitä ei analysoida.

Kuva 7 Funktiokokonaisuuden moni-ilmeisyys
(Papanek 1984, 7; soveltanut Anttila 1992, Anttila 1993 s. 148)

4.1 Tarpeen analyysi

Tarpeen määrittelyä voidaan pitää hieman epäselvänä, koska usein tarpeeseen sekoitetaan myös käyttötarkoitus. Anttila on eritellyt tarpeen analyysin neljään näkökulmaan: järjestykseen ihmisen biologisten ja sosiokulttuuristen tekijöiden mukaan, jaotteluun yksilön käyttäytymisen vuorovaikutus- ja valintamallien mukaan, niiden tyydyttämisen mukaiseen järjestykseen sekä inhimillisen toiminnan käyttövoimaan.

Käytön analyysissä painopiste on tuotteen muodon ja toiminnon välisellä yhteydellä. Tuotteen käyttöanalyysi voidaan tehdä käyttäjän näkökulmasta, käyttötarkoituksen näkökulmasta tai käyttötilanteen näkökulmasta. Valitsin käyttötilanteen näkökulmasta tehtävän analyysin, koska se avautui minulle parhaiten erilaisten käyttöominaisuuksien kriteerien avulla (Anttila s. 156, 1993). Näistä kriteereistä valitsin analyysiin asukokonaisuuksiin liittyvät kriteerit eli tuotteen bioteknologiset, ympäristön, materiaalien, fysikaaliset, käsiteltävyys, turvallisuus sekä elinkaaren tekijät, juridiset tekijät ja eettiset

tekijät. Suunnittelun teoriapuolen tulkitsin itselleni suunnittelun loppupuolella, eikä teoria vaikuttanut työskentelyyni.

4.1.1 Biologiset ja fysiologiset tekijät

Biologisiin ja fysiologisiin tekijöihin lasketaan ominaisuudet, jotka koskevat muun muassa lämpöä, turvallisuutta, hygieenisyyttä ja mukavuutta. Usein Anttilan mukaan nämä tekijät jäävät sosiokulttuuristen tarpeiden varjoon ja kauneutta arvostetaan enemmän. Aiheessa yritin muistaa molemmat ja välillä niiden kanssa päätöksien tekeminen oli vaikeaa.

Sointu-kangas voi olla liian lämmin sisätiloissa esiintyessä, joten asuissa tuli ottaa huomioon sen käytön määrä ja kohdistaminen. Tavoitteena olivat ehjä kokonaisuus ja tyytyväiset asiakkaat. Miten mahdollisesti sovitaa Sointu-kangas moderniin esiintymisvaatesarjaan? Kuinka yhdistellään sarjan kankaita? Tarkoituksena ei kuitenkaan ollut suunnitella vaatteita vain Sointu-kankaista. Se, että kankaat olivat yhteensopivia ja kauniita, meni biologisten tarpeiden edelle. Samalla suljin reippaasti kauniita kankaita pois, joiden käyttö ei soveltunut esiintymiseen.

Kiertueilla vaatteiden tulee olla helposti pakattavia ja kestävä käyttöä. Tarkoituksena oli käyttää vaatteita monipuolisesti uudestaan myös kiertueen päätyttyä. Myös mahdollinen vaatteiden korjaamistarve ja yhdistäminen muihin asukokonaisuuksiin on hyvä ottaa huomioon. Biologisten tekijöiden mukaan piti miettiä, miten vaate tuntuu turvalliselta ja lähdin siitä, että esiintyjällä tulee olla vaatetus, jonka päällä pysymistä tai liikkumisesta ei tarvitse huolehtia. Tarkistin mahdollisuuksia ja karsin vaihtoehtoista.

Naisten mekoissa on pikkuhihat ja niissä on pyritty saamaan istuvuus kohdalleen, jotta tämä tavoite toteutuisi. Miesten kohdalla pukujen käyttö ei vaikuttanut normaalista poikkeavaan mukavuuteen. Puvut on ostettu Turo-pukuyritykseltä, jonka henkilökunta on sopinut artistien kanssa pukujen koosta ja istuvuudesta. Valitettavasti kokemattomuuteni johdosta pukuja ei ole tilattu mittana, koska en suunnitellut kokonaisuutta ajoissa, jotta se olisi onnistunut. Lopputuloksen kannalta se ei haitannut, koska valmispuvut onnistuttiin hankkimaan ajoissa ja kokonaisuus näyttää hyvältä. Se olisi tuonut lisää vaihtoehtoja suunnitteluun, mutta tilanne hankaloitui materiaalien valikoimien heikkoudesta kauppoilla ja internet-tilaamisen aikatauluista ja satumanvaraisuudesta kankaan kuvauksen ja saapuvien materiaalien vastavuoksista. Miesten pukukankaita on harvemmin suurina määrinä kaupoissa, luultavasti siitä syystä, että niitä valmistetaan yksittäin kotioloissa vähemmän. Värit ovat kaupoissa varman päälle eli tummia pukuja.

Naisten mekkokankaita on satunnaisesti juuri se määräsi, joten on osoittautunut varmemmaksi lähteä hakemaan ”jotain kivaa”, kuin tietynlaista hieinan harvinaisempaa kangasta. Tässä tapauksessa Sointu-kankaan kaveriksi etsin kangasta, joka ei nukkaantuisi tai kuluisi ja kastuisi (hiestä) liian helposti käytössä. Pyysin tukusta näytetilkkuja ja pystyin karsimaan vaihtoeht-

toja kotoa käsin. Tarkoituksena oli löytää myös jämäkkyydeltään ja paksuudeltaan yhtenäisempää kangasta Sointu-kankaan kanssa kuin kaupasta löytyi. Värisävy oli tärkeä ja se vaikutti suuresti valintaan. Lopuksi päädyin käyttämään saman projektin tuottamaa punaista sekoitekangasta kuin Sointu. En kuitenkaan päätenyt siihen ensimmäisenä, koska se tuntui kädessä liian lämpöiseltä. Kangas oli yhtä paksua ja molemmissa oli mustat loimilangat sekä käytetty samaa punaista kudelankaa. Näin ollen yhtenäisyyden tunne oli taattu. Anttilan mallin mukaisia lisäkierroksia syntyi jo pienten valintojen kanssa ja lisäinformaation avulla pystyin karsimaan vaihtoehtoja, jotta kokonaisuus toimisi.

Kangastukulta sain näytteitä postitse ja toisessa kävin vierailulla. Vaikka sain vaihtoehtoja, en heti löytänyt pinosta parasta kangasta, joka sopisi asuihin. Ongelmana farkkukankaan ja Sointu-kankaan yhdistämisessä oli eriväriset loimilangat. Farkuissa loimilangat ovat usein valkoiset ja Sointu-kankaassa mustat. Toivoin löytäväni farkun tai farkunkaltaisen kankaan, joka olisi kokonaan värjätty punaiseksi tai siniseksi. Asiaa tasapainottaa farkun klassinen ulkonäkö, joka usein sallii valkoisen loimilangan näkymisen kankaasta, mutta esityksen katsojat eivät näe materiaaleja vaan sävyerot pukeutumisessa jonkin matkan päästä. Eurokankaan Moss crepe- kangas oli värisävyltään oikea ja laadukas, mutta kangas ei olisi tarpeeksi kestävää kiertueella. En voinut valita koulun aiemmin käyttämää punaista sekoitekangasta, koska sitä ei ollut enää saatavilla.

Kangasvaihtoehtoista rajasin saamistani tilkuista seuraaviin vaihtoehtoihin eli tummansiniseen power stretch- farkkukankaaseen, tummansiniseen Poly-Spandexiin, ja punaiseen Barbados-kankaaseen. Tiesin, että tummansinistä farkkua löydän kangaskaupoista, jos siihen päädyn. Punaisia kankaita on harvemmassa ja pidin internetin kautta tilaamista turhan riskialttiina. Riskejä ovat muun muassa tilauksien myöhästyminen, kovat posti- ja/tai tullikulut sekä sävyerot. Kangas ei ole samanväristä kuin ruudulla ja sen mukaan oikeaa väriä on vaikea tilata. Pantone-koodiston avulla luokittelu auttaa, jos kankaat on niiden mukaan merkitty. Ideaali sekoitekangas ei kuititaisi, mutta näyttäisi laadukkaalta sekä joustaisi.

Biologiset tekijät eivät kuitenkaan jääneet täysin tappiolle. Samaa kangasta käyttäessä koko asussa lukuun ottamatta vuoria, hoito-ohjeet pysyivät yksinkertaisina. Vuorin lisäämisen jälkeenkin kankaiden pesukestävyys oli hyvä ja mekot voisi siis pestä kotona koneessa. Esteettisyys kuitenkin voitti lopuksi, koska mekkojen vaikeiden rakenteiden takia, eli aukot ja ilman kierto, vaativat käsin ompelua. Näin ollen mekot täytyy linkouksen ja pyörittämisen sijasta viedä pesulaan pestäväksi. Tähän artistit olivat jo varautuneet ja muutoksia käytön tavoitteisiin ei tullut.

Nukkaantuminen ja kuluminen sekä pienet osat, kuten sulat, helmet ja muut koristeet ovat usein ongelma kiertueella, koska vaatteiden kunto ei pysy samana ja korjauksia ei saisi tulla matkan aikana. Farkkukankaat on todettu kestäviksi ja siksi etsin farkkua projektiin, mutta värejä oli vähän. En halunnut muodikkaita kulutetun farkun näköisiä tai sinisiä farkkuja, koska pelkäsin että vaatteista tulee liian askarrellun näköisiä. Halusin, että puvut saivat arvokkaamman vivahteen ja olisin hyväksynyt vain tummansinisen

farkun. Punainen villasekoite oli paras, visuaalisen ilmeen takia ja koska kangas oli kestävä. Se myös hieman hylkii vettä mutta farkku ei.

Kuumuutta siis pyrittiin estämään vähäisellä kankaan käytöllä ja aukoilla. Mekkojen haluttiin kuitenkin olevan täyspitkiä, jotta juhlavuus korostuisi. Käytännön takia aukot peitettiin harvalla ”ihon” värisellä kankaalla kuva 8, jotta mekot eivät olisi liian paljastavia ja pysyisivät paremmin päällä. Toimivuudesta saan toivottavasti lisää palautetta myöhemmin. Myös vuorikangas tuo arvokkaamman vaateen tuntua ja voi viilentää käytössä. Vaikka villasekoitteen pitäisi olla hengittävä kangasta, on se pehmeää ja lämpöisen tuntuinen iholla.

Kuva 8 Mekkojen takamiehustoissa on koristeleikkauksia. Kuva Heli Saarinen, rajaus Paula Laine.

Miesten käyttöön valitsin puvut takeilla juhlavuuden lisäämiseksi. Liivit jäitin pois, jotta ei tulisi turhaan kuuma, enkä myös kokenut niitä tarpeellisiksi brodeerausten takia.

Hygieenisyyteen pyrin vaikuttamaan pesumahdollisuuksilla ja hiostamista estämällä. Tähän vaikutin pukujen yläosissa vähällä kankaan käytöllä ja laskemalla kädentien osaa kainalon alueelta. Ajattelin myös erilaisia hiki-lappu-ratkaisuja sekä kaitaleita, mutta loppuratkaisu on yksinkertaisena parempi ja helpompi käyttää. Lisäkerrokset olisivat myös lämmittäneet enemmän, mikä olisi itsessään lisännyt hikilappujen tarvetta. Helmasta mekot on

kellotettu leveiksi, eikä istuvuutta ole kiristetty liikaa, jotta ilma pääsee kiertämään ja mukavuuden tunne säilyisi. Mekot ovat myös tavallista mittaa lyhyempiä, ei kuitenkaan näyttävästi, jotta mahdollisia koreografioita ei tarvitse niiden takia karsia tai muuttaa. Nyt mekoissa voi pompahdella ja liikkua vapaammin. Miesten puvuiksi valitsin villasekoitekankaista valmistetut puvut, joiden toivon olevan hengittäviä ja aikaa kestäviä.

Kuva 9 Lähetin, jota laulaja kantaa mukanaan esiintyessä. Laite on noin 7 cm leveä, mutta vaihtelee malleittain.

Pukeutumisen tekniset vaatimukset osoittautuivat minimaalisiksi. Ajattelin että olisi ollut tarvetta useammalle johdolle tai pientekniikalle esityksessä, mutta onneksi esiintyjät pääsivät helpommalla.

Tavallisemmin laulajalla on lähetin, joka on kiinnitetty mekkomaisiin vaatteisiin reikien ja lenkkien avulla. Housuja käyttävät ovat saaneet ne roikkumaan vyöstä tai vyötäröltä. Vieressä on kuva 11 (Lähettimen kiinnitysmekaniikka) lähetin mallista, jonka kuvasin musiikkiliikkeessä esimerkiksi. Muistaakseni minkälainen laite on kyseessä ja minkälaisia johtoja siitä lähtee korvanappeihin. Kuvan laite ei ole täysin sama kuin yhtyeellä, mutta ei eroa vaatimuksiltaan. Liikettä tai tuotetta ei ole mainittu tekijänoikeuksien takia.

Kankaiden värien ja valaistuksen yhdistäminen on myös otettava huomioon. Pienet raidat tai ruudut esimerkiksi voivat aiheuttaa katsojalle pahimassa tapauksessa päänsärkyä ja valoeffektit epilepsiaa. Onneksi raidat ovat rauhallisen sävyisiä ja niiden huono näkyvyys kauemmas katsomoon kor-

vautuu kahden eri kankaan vaihtelulla. Valoefektit ovat rauhallisia ja näytettäviä. Teknikkoja kiinnosti tietää, minkä värisiä asuja oli tulossa, jotta he saivat otettua sen huomioon suunnitteluvaiheessa. Itse mietin omassa suunnittelussa, kuinka asut näkyvät lavalta ja minkälaisia yksityiskohtia kannattaa käyttää ja kuinka paljon värejä kokonaisuuteen sopii. Aiheesta lisää esetiikan osiossa.

Jalkineiden kohdalla korostuu usein esiintymisessä enemmän näyttävyyttä kuin mukavuus. Nyt kuitenkin panostettiin mukavuuteen, niin että uusia pareja ei lähdetty hankkimaan. Jalkineet saadaan tuntumaan mukavilta jo oikean mallin ja koon löytämällä, kuitenkin korkojen korkeudella saadaan tehtyä jo suuria eroja mukavuuteen. Se on kuitenkin pääasiassa tottumiskyky. Korkeilla koroilla kävely tuntuu toisille helpommalta kuin toisille pitkänkin harjoittelun jälkeen. Kengät olisi valittu Wintage-projektista, mutta niiden valmistus oli lopetettu ja pareja ei ollut enää saatavilla.

Korut ja miesten asusteet ovat yksinkertaisia ja helposti kiinnitettäviä ja irrotettavia. Ne on valmistettu mekkokankaista ja näin ollen on samoin hoidettavissa. Anttilan malli ei kuvaa prosessia näin käytännönläheisesti, mutta mielestäni nämä asiat ovat oleellisia vaiheita asusuunnittelussa. Suunnittelumalli on kuitenkin yleisesti kaikenlaiseen käsityön ja muotoilun parissa suunnitteluun.

4.1.2 Vuorovaikutus- ja valintamallien mukaiset tekijät

Vuorovaikutuksen- ja valintamallien mukaiset tekijät liittyvät ihmisten luontaiseen jännityksen hakemiseen ja tyytymättömyyden tunteeseen. Tässä ei niinkään katsota oikeellisuuteen tai laatuun. Jos tähän lisätään kriittisyys, nähdään asia usein ihmisen ja ympäristön dynaamisena vuorovaikutuksena. (Anttila, Käsityön ja muotoilun teoreettiset perusteet s. 150, 1996) Jännityksen tunnetta lisää pukeutumisen asioissa usein uutuuden viehätys sekä esteettinen kauneus ja siihen samaistuminen. Itsevarmuus luo hyvän olon tunnetta ja tavoitteena on vaikuttaa mahtavalta muiden silmissä.

Korujen ja asusteiden käyttö lavalla korostaa usein visuaalista näyttävyyttä, eikä niinkään mukavuutta, jos ei lasketa henkistä korujen tuomaa itsetunnon vaikutusta. Yksinkertaista tyyliä voidaan korostaa koruilla, käsineillä tai vaikka hatuilla. Laulaessa on hyvä olla kädet vapaina mikrofoneille, ja hatuissa esiintyjillä voi olla kuumat olot sisätiloissa, mutta hyvällä suunnittelulla ne voidaan toteuttaa hyvin kokonaisuuteen. En kuitenkaan kokenut tarvetta tai halua käyttää kumpaakaan. Ajattelin, että tällaiset asusteet peittäisivät esiintyjien luontaista karismaa ja piilottaisivat heitä katsojilta

4.1.3 Painoarvo ja merkitys tekijöinä

Tarpeiden järjestäytyminen ja niiden painoarvo on toteutuvien valintojen perusta. Tästä on paljon analysointeja ja teorioita, joiden käsittelyä opinäytetyössä ei ole tarpeellista. Siksi päädyin käsittelemään asiaa Anttilan mainitseman Maslowin esimerkin kautta (Anttila 1993 s.151), jonka mukaan itsensä toteuttamisen tarve on keskeinen ja se sopii mielestäni luovaan kulttuuriin oikein hyvin. Maslowin mukaan alemman tason tarpeet täytyy olla tyydytetty ennen kuin seuraavan tason tarpeet voivat vaikuttaa käyttäytymiseen ja tulla tyydytetyiksi. Järjestyksessä Maslowin mallissa pohjalla on perustarpeet, kuten ravinto ja uni ja sen jälkeen materialistiset tarpeet, ja huipulla aineettomat vuorovaikutustarpeet. Mielestäni tämä osuus ei tietoisesti vaikuta suunnitteluprosessiin, mutta sen vaikutuksia voi arvioida jälkikäteen. Siksi se ei tuo varsinaisesti lisäkierroksia prosessiin, mutta toimii taustalla alitajunnan kautta.

Opinnäytetyössä keskeisintä on hierarkian perustarpeiden jälkeen täytettävät vaiheet, jolloin haetaan materialististen tarpeiden täyttämistä sekä vuorovaikutustarpeita. Kun ajatellaan asusarjaa, esiintymistarkoituksessa voidaan ajatella, että painotus on vuorovaikutustarpeina. Näin asujen on tarkoituksena tuoda kontekstia esitykseen ja luoda teemaa, mikä tässä onkin tarkoituksena. Ilmaan jää vain kysymys puhutaanko suunnittelijan vai artistin tarpeista, mutta luulen että vaatesuunnittelussa molempien arvot ovat vahvasti mukana, ja työ ei onnistu, jos toinen osapuoli ei saa tuotua omia tarpeitaan läpi edes jonkinlaisella kompromissilla.

Yhtenä alakysymyksenä on myös, mitä pitää ottaa huomioon, kun suunnitellaan vaatteita laulajaryhmälle, mikä eroaa malliston suunnittelusta monella tapaa. Ensinnäkin mallistoissa voi olla näyttävyydeltään eriarvoisia asukokonaisuuksia, mutta esiintymislavalla esiintyjien on hyvä näyttää yhtenäiseltä, kun puhutaan tämäläisyydestä artistiyhteistyöstä. Teatteriesiintyminen eroaa tässä monessa kohtaa, eikä näin ole verrattavissa suunnittelutyönä samanlaisena. Yhtye on usein myös pienempi kohderyhmä, jonka sisällä on erilaisia lähtökohtia, kun taas mallistot ja niiden kohderyhmät voivat olla hyvinkin laajoja. Lisäkysymyksenä onkin, miten saa kaikki asukokonaisuudet näyttämään yhtä mielenkiintoisilta, arvokkaita ja kauniilta.

4.1.4 Inhimillisen toiminnan käyttövoimana

Tarpeet muuttuvat, rikastuvat ja lisääntyvät elämän aikana. Niihin vaikuttavat myös yhteisöjen tarpeet ja niitä ei voida nähdä vain yksilön kannalta. Asiaa tarkastellessa huomaa, että esimerkiksi kuluttamisen tarve on vaihtumassa yhteisöissä sosiaalisten vuorovaikutusten tarpeisiin. Siksi haetaan jo useammin kestävämpiä ratkaisuja ja niitä haettiin myös tässä projektissa. Tarve turvallisuuteen yhteiskunnallisesti, kuten teknologian hallintaan ja ympäristön saastuttamisen torjuntaan, ovat kulkeneet teemassa hipaisten.

Vaatetuksessa tunteen tasolla vastaamiseen ja sosiaaliseen hyväksyntään liittyy mielestäni kaikki visuaalinen puoli asiakastyössä. Uusien kokemusten saavuttamiseen kuuluu, kun jokin tuntuu uudelta. Kaikki ovat käyttäneet vaatteita aiemmin, mutta silti tuote on uusi ja tunnetasolla tuntuu kuin vastaavaa ei usein näkisikään. Sosiaalisten kontaktien ja toiminnan tarve ovat ihmisten luontaista tarvetta kuulua ryhmään ja hakea uusia kokemuksia ja tunnetiloja.

Verraten Anttilan malliin suunnittelussa haettiin uusia kokemuksia sekä asiakkaalle sekä itselle. Mallissa ei kerrota, kenelle kokemuksia haetaan, vain se, että se on luontainen osa suunnittelua. Mielestäni se on yksi tärkeimmistä syistä uusien tuotteiden suunnittelulle. Siksi ei käytetä vanhaa, koska siellä on aina jotakin jo nähtyä ja kokemus voisi jäädä haaleaksi. Jos aloitetaan pohjalta, miten vaikuttavaa voidaan saada aikaan? Kun projektiin on jo valittu kangas, pidin asiaa jo osittain tutuna. Siitä saman tunteen saaminen uudestaan vaikutti hyvin haastavalta, ja stressaavalta. Ajatustyö oli mielenkiintoista ja uuvuttavaa. Päädyin tuoda aiemmin nähdyn uudempaan kontekstiin ja sen kautta luomaan uuden tunnetta. Korostin asiakkaiden hyviä puolia ja pyrin tuomaan oman näkemykseni visuaalisesta kauneudesta esiin. Miesten pukeutumiseen en harmikseni onnistunut luomaan niin paljon uutta kuin olisin halunnut. Pienet mutkat matkalla kaatoivat osan lopputuloksesta ja se näkyi prosessin aikana stressinä. Tässä vaiheessa pyörä jäi pyörimään ja teki ison uusintakierroksen. Se kuitenkin tapahtui niin loppupuolella, että resurssit pakottivat sopeutumaan tilanteeseen. Mietin, oliko tarvetta aloittaa vaiheita alusta. Esiintymisessä on tärkeää tuoda kokemuksia ja uuden tunnetta sekä esiintyjälle että yleisölle. Yleisö tulee paikalle hakemaan niitä kokemuksia, joita esiintyjät haluavat heille luoda ja se on osa tarkoitusta. Vaikutteita luodaan ja niistä voi kehittyä jotakin uutta.

4.2 Käytön ja menetelmän analyysi

Käytön analyysissä tuumaillaan, toimiiko tuote. Tuotteiden tulee usein toimia useasta näkökulmasta. Käyttötarkoitus, käyttötilanne ja käyttäjän näkökulmat on otettava huomioon. Aloitin tarkastelun käyttäjän näkökulmasta, mutta pyrin huomioimaan kaikki osa-alueet. Rakenteet, muodot ja värit viimeistellään, niitä täydennetään ja saadaan täsmällisempi mielikuva. Omaani verraten kaikki palaset toimivuuden kannalta ovat käyneet useamman kierroksen ajatuksissa ja ovat olleet harkittavina ja palanneet monesti takaisin prosessiin muistista. Anttilan malli on mielestäni paljon yksinkertaisempi kuin luonnossa, kuitenkin pitäen perusajatuksen samana. Kierroksia on useita ja pohdintaa paljon. Vanhoihin ideoihin palataan, niitä hylätään ja otetaan uudestaan esille.

4.2.1 Materiaalit ja toimivuus

Karsinta ja jatkokehittely on hyvä toistaa monta kertaa suunnitteluprosessin aikana. Itse pidän vähintään kolmesta karsintakerrasta, jolloin tulee usein ideoita jatkokehitykseen. Se mahdollistaa suunnitelmien kehittämisen ennen tuloksien näyttämistä asiakkaalle. Karsinta ja jatkokehittely voidaan suorittaa myös asiakkaan kanssa, mutta asiakkaani toiveena oli saada mahdollisimman valmis suunnitelma, jonka he voisivat ottaa avoimin mielin vastaan.

Asujen tuomat aistimukset käyttäjälle ovat vain arvattavissa. Kuitenkin liikkumisen muotoja on helpompi arvioida. Mekoissa pystyy liikkumaan lavalla ja istuminen on vaivatonta. Asiaa helpottaa leveä helma ja se, ettei istuvia hihoja ole. Vaatteissa tämmöiset asiat vaihtelevat asiakkaiden mukaan. Jos asiakkaan koko vaihtelee, vaihtuu myös vaateen toimivuus. Tämä on aina vaikea asia, jonka otin huomioon myös naisten mekkoja suunnitellessa. Mekkojen pitkiin saumoihin jätettiin leveämmät saumavarat, josta kokoa voidaan muuttaa. Muuten mekkojen kokoa on vaikea muokata. Väljyysvaroilla ja materiaaleilla mahdollistetaan liikkuvuus joka sovelletaan tarpeeseen. Miesten pukuja voidaan käyttää muissa tilanteissa ja asuja voi yhdistellä eri tavoin myöhemmin. Joustavat materiaalit lisäävät liikkeiden mahdollisuuksia, mutta kankaiden hoito ja palautuminen on otettava huomioon, jotta vaatteet eivät vaikuta vanhoilta nopeasti.

Lämpötilat esiintymisaleissa ovat mukavia vierailuille katsojille ilman ulkovaatteita. Lavalla esiintyjillä on kuitenkin lämmin, liikehtien tai paikoillaan. Valojen ja muun laitteiston aiheuttaman lavan ja katsomon välisten lämpötilaerojen takia esiintyjillä on kuuma. Laitteisto ei ole erityisen lämmin toimivuutensa kannalta, mutta se tuottaa lämpöenergiaa. Usein päälämmöntuotajia ovat valaistukset. Lämpöä voidaan myös tuoda lavalle esiintyjien olon helpottamiseksi lämmittimillä, jos tila ja pukeutuminen sitä vaativat.

Materiaalivalinnoilla vaikutetaan esiintymisen mukavuuteen. Tekokuituinen vuorikangas tuntuu viileämmältä ihoa vasten kuin villasekoitteinen paksu Sointukangas. Kevyemmät ja harvempikuteiset pukeutumisen kankaat hengittävät paremmin kuin tiheät ja paksut. Aluksi ideana oli käyttää kerrospukeutumista. Pukeutumisessa kerroksien lisääminen ja vähentäminen mahdollistavat visuaalisen vaihtelevuuden kiertueella. Se jäi kuitenkin pois arkisuuden ja lämpimyuden takia. Suunnittelussa pohdin myös vaatekappaleiden yhdistelemistä ja toimivuutta erikseen. Jos lavalla ei olisi lämmin tai asuissa on tarpeen liikkua myös ulkona kylmällä ilmalla, voidaan asujen alla käyttää ihon väristä aluspukeutumista. Se suojaa paljaana olon tunteelta. Aluskerrasto voitaisiin valmistaa esimerkiksi joustavasta materiaalista. Maailmankuulut tähdet käyttävät usein vartaloa muokkaavia alusasuja, jotka kohottavat kehoa juuri sieltä mistä asiakas haluaa. Ne valmistetaan usein ihonvärisiksi suojaamaan myös intiimialueiden paljastumista vahingon sattuessa (Morrison 2011, s.134). Kaikkien kangasvaihtoehtojen jälkeen päädyttiin asiakkaan kanssa punaiseen Super wash -villaan, joka kudottiin koululla. Kangas eroaa Sointu-kankaasta vain puuvilla-villa suhteessaan. Kankaassa on puuvillaa 41 % ja villaa 59 %. Kangas ei rypisty herkästi ja se pystytään pesemään tarvittaessa koneessa ja pesulassa. Lähituotantona valmistettu kangas kudotaan ulkomailta tilatuista langoista ja se on

kudottu samojen loimilankojen jatkoksi kuin Sointu tätä asiakastyötä varten.

Tarve vartaloa peittävään vaatekukseen johtuu osittain vartalolla olevista herkemmistä aistipisteistä kuin raajoissa. Mekon tiivis osa on vartalolla ja suojaa se herkästi lämpötilaerot huomaavan alueen. Kun asuissa on vähemmän tai väljemmin vaatetta raajoilla, tuntuu pukeutuminen viileämmältä. Ihminen tuntee kylmän herkemmin kuin kuuman, mistä voi olla hyötyä suunnittelussa. Iho saa mekossa hengittää raajoissa, mutta ei ole kylmä. Mekkoihin suunnittelin vuorin, jolla saadaan viileämpi tuntu ihoa vasten, se myös parantaa tuotteen visuaalista laatua sekä vaatteen käyttöarvoa. Vuori antaa päälliskankaan laskeutua kauniisti sekä suojaa kangasta hankaukselta, hieltä ja lialta. Vuorin on tarkoitus myös helpottaa pukemista sileän pinnan ansiosta. Kaupan valikoimista valitsin ohuen Venetsia-vuorikankaan, jonka käyttö on yleistä ja hyväksi todettua. Etsin kuitenkin eri kankaita yrittäen löytää helpommin hoidettavaa sekä vähemmän sähköistä vaihtoehtoa. Tukikankaana on kangaspohjainen tukikangas, joka pitää muotonsa ja joustaa hieman.

Työtekniikat ovat ompelijalle tuttuja, enkä asuihin suunnitellut erikoistekniikoita brodeerauksia lukuun ottamatta. Näin ollen vain miesten takkeihin suunniteltu kuviointi aiheutti laajempaa pohdintaa työtekniikoiden osalta, niin paljon, että kuvioista jouduttiin luopumaan. Tuotteiden valmistajan valinta vaikuttivat suunnitteluun ja suunnittelu oli riippuvainen siitä, kuka tai ketkä asut valmistivat ja missä järjestyksessä. Ompelimon peruslaitteisto, ompelukoneet, saumauskoneet ja silityslaitteisto sekä brodeerauskone olivat riittävät työntoteutukseen. Ongelmana oli, että pukujen valmistaja ei suostunut valmistamaan takkeja jo brodeeratusta materiaalista ja kuvion tuottaminen jälkikäteen ei onnistunut. Osa valmistuksesta toteutetaan käsin, mutta tarkoituksena ei ole suunnitella käsityönä tehtyjä tai täysin koneellisia vaatteita. Näin tekniikat voitiin miettiä osittain vasta visuaalisen ilmeen jälkeen.

Mikrofonin pitäminen asuissa ei ole vaikeaa ja lähettimen johto pääsee kulkemaan. Mietin, miten lähettimien kiinnittämiseen tai peittämiseen voisi vaikuttaa, mutta hylkäsin suunnittelun haaran. Se ei ollut oleellista ja osoitautui turhaksi. Itse lähetin roikkuu nauhassa, johon pääsee toivotulla korkeudella käsiksi. Laitetta täytyy säätää konsertin aikana, joten laitetta ei voi piilottaa hyvin katseilta. Asuissa ei ole erillistä tarvetta paloturvallisuudelle, häikäisevyydenestolle tai muuta ihmisen fyysisen hyvinvoinnin edistämiseksi, kuten työvaatetuksessa. Ne siis toimivat mielestäni ympäristössään. Toivon, että kangas on kestänyt venymättä ja se on hengittänyt tarpeeksi. Ilmeisesti ainakin näkyviltä hikiongelmilta on välttytty, jolloin yksi pientavoitteista on saavutettu. Aloitin tarkentamisen suunnittelussa listamalla tärkeitä painopisteitä ja tarkastelemalla, että tarvittavat ominaisuudet täyttyivät.

4.2.2 Asiakastapaamiset

Esitin ratkaisuni pdf-muodossa, milloin se oli mahdollista lähettää sähköpostilla ja vastaanottajalla oli hyvät mahdollisuudet saada tiedosto auki omalla koneellaan. Tiesin, että se olisi nopein tapa saada luonnokset perille. Ennen pdf:ksi muuntamista olin piirtänyt kuvat käsin, skannasin ne tietokoneelle ja asettelin ne Powerpoint-ohjelmalla samaan tiedostoon.

Otin asiakkaan palautteen vastaan, ja korjasin suunnitelman. Ensimmäinen tapaaminen pohjautui kerrospukeutumisajatteluun, kuten kuva 9 osoittaa seuraavalla sivulla ja palaute käänsi suunnittelun suunnan. Tapasin asiakkaan puhelimesta ja kiireisellä asiakkaalla oli aikaa kertoa yhtyeen mielipiteistä. Vaikka ilmeni, että suunnitelmat eivät kohdanneet luonnosteni kanssa, oli keskustelu tärkeä, jotta pystyin parantamaan asuja yhtyeen mieleisiksi. Pidin jo aluksi täydellistä osumista suunnittelussa epätodennäköisenä, koska tarjosin asuja niin sanotusti melko tyhjältä pöydältä, koska teemaa ei ollut valmiina.

Yhtyeen yhteyshenkilö kertoi, että olivat päätyneet käyttämään asuja joulukiertueellaan, joten asut saisivat olla juhlavampia. He toivoivat pitkiä mekkoja. Ensimmäisissä luonnoksissa olikin jo ollut yksityiskohtia, joista yhtye oli pitänyt ja käytin niitä suunnittelussa uudestaan. Miehet olivat innostuneet brodeerauksista ja naiset enemmän moderneista juhlamekoista. Brodeeraukset voisivat näyttää upeilta miesten takeissa ja ne pitäisi valmistaa valmiisiin takkeihin. Naisille ajattelin piirtää lisää luonnoksia, vaikka olin jo lähettänyt materiaalia katsottavaksi, koska mielestäni suunnittelutapauksissa on parempi olla liikaa kuin liian vähän. Silloin jos jokin ei miellyttä, voidaan joukosta etsiä jotain, joka miellyttää. Ei tarvitse aloittaa aina ihan tyhjästä ja saada täydellistä hylkäystä. Myös asiakkaalle jää parempi mieli, kun joukosta löytyy jotain mielekästä.

Mukana pysyi myös kaksi vaihtoehtoa mekkojen rakenteista, tarkalleen ottaen pääntien koristeosuuksista, jotka voitaisiin valmistaa ommellen osana mekkoja tai irrallisina korumaisina osina. Korumaisuus helpottaisi mahdollisesti vaatteiden pesua ja hoitoa. Aiemmin puhutun farkkukankaan pesumahdollisuudet ovat laajemmat kuin raitakankaan, joka vaatii hellempään hoidon. Korumaiset osat valmistettiin osana mekkoja, jotta asut olisivat yksinkertaisempia ja helpompia pukea.

Ensimmäisten kierroksien jälkeinen asiakastapaaminen ja ulkoinen palaute vaikuttivat suunnitteluun, ja kiersi uuden syklin prosessiin. Tarkennetun mielikuvan luomiseen käytin asiakaspalautetta. Ymmärsin, että olin jäänyt liikaa kiinni alkumielikuvaan. Aloitin alusta, tai siltä se tuntui, olin kuitenkin jo analysoinut kankaita ja tehnyt harkinnanvarassa päätöksiä, joista pidin kiinni vielä loppuun asti. Esimerkiksi, olin harkinnut joustavan ihonvärisen kankaan käyttöä. Otin kankaan mukaan lopulliseen työhön, koska se toi turvallisuuden tunnetta, ja etteivät mekot paljastaneet liikaa. Luovuin kerrospukeutumisesta ja yksinkertaisemmat pitkät mekot toivat elegantimpaa tunnelmaa. Yksi toimintakierros oli kääntynyt taas pääläelleen ja uusi sykli suunnittelussa alkoi. Anttilan mallin toimintakierroksilla tarkennetaan suunnittelua ja tarkistetaan aiempia ideoita. Vaikka ulkoinen palaute oli

helppo ottaa vastaan, sisäinen palaute rupesi jylläämään ja piti pitää pääkylmänä, jotta uuden aloittaminen onnistui.

Kuva 10 Ensimmäinen esitys kerrospukeutumisella

Lisäsin luonnosten joukkoon miehille vektorikuvia miesten takeista, joihin olin asettanut brodeerauksia, sekä kirjoitin miksi jotkin vaihtoehdot olivat parempia kuin toiset. Seuraavaksi on esimerkki brodeerauksesta kuva 11.

Kuva 11 Yksi miesten mahdollisista brodeerauksista

Palasin materiaalien pariin. Materiaalitekijät vaikuttavat suunnitteluun värien, tunnun sekä käsittelyn kautta. Valitsemani materiaalit voidaan silittää, pestä, sekä tuntuvat miellyttävältä käyttäjien iholla. Asujen lopullinen ulkonäkö riippui saatavilla olevien materiaalien valinnoista sekä käyttäytymisestä. Suunnittelin asut niin, että ne voidaan valmistaa jäykemmästäkin kankaasta, joka voi kestää paremmin kulutusta.

Miesten takeiksi valitsin ensin Turo Tailor:lta nanoteknologialla maustetut kankaat, jotka hengittävät muita paremmin, sekä hylkivät likaa. Huomasin kuitenkin pian, että syksyn uudet takit olivat tulleet myyntiin ja kävin ne vielä läpi. Valitettavasti aikaisemmalla kiertueella siniset puvut olivat lavalla näyttäneet mustilta, joidenkin katsojien silmissä. Päätin etsiä vaaleampaa väriä. Joukossa oli uusia juhlavampia mustia pukuja, sekä siistejä tum-

manharmaita pukuja, valitettavasti värejä ei ollut valittavaksi. Ongelma valmistajien kohdalla on kuitenkin, että Turon internet-sivuilta ei näe kaikkien materiaaleja. Joten otin yhteyttä vielä asiakaspalveluun. Valitsin puuvut aiemmasta mallistosta ja mielestäni puuvut sopivat tyyllisesti kokonaisuuteen. Osviittaa antava kuva 12 seuraavaksi

Kuva 12 miesten puvun materiaali, Kuva Heli Saarinen

Painoarvona suunnittelussa oli eniten mielestäni Sointu-kankaan käyttö ja toimivuus. Myös konteksti ja tilanne olivat pääasioita suunnittelussa. Painopisteen valinnassa budjetti-arvio, sekä kaavojen ja materiaalikulutuksen pidettiin mielessä.

Naisten asujen viilaus toisen tapaamisen jälkeen oli pientä, vain olkalinjaa jatkettiin olan yli, muodostaen hihamaiset kappaleet. Asiakkaat olivat tyytyväisiä malleihin ja ratkottavaksi tapaamisessa jäi vain mekkojen pääväri, eli Soinnun kanssa yhdistettävä kangas. Ensin toiveena olivat eriväriset mekot, mutta koska tulos olisi ollut liian kirjava, materiaaliksi päätettiin Tekstiiliverstaan yksivärinen punainen kangas sidoksen ja laadukkaan ulkonäön takia. Kangaskaupoista ei tällä kertaa löytynyt niin hyviä vaihtoehtoja.

4.2.3 Budjetti, juridiikka ja eettisyys

Taloudelliset tekijät ovat usein asiakkaiden ensimmäinen pohdinnan aihe. Paljonko työ maksaa tai kuinka suuri on lopullinen sijoitus suunnittelulle? Resurssien rajoitukset eivät tuoneet suunnittelun teoreettiseen malliin lisää kierroksia, koska käytännön puoli piti budjetin kurissa. Tuotteiden hintataso on laskettu etukäteen arviolta ja sen taloudellinen vaikutus kohdistuu asiakaisiin. Kuitenkin, itse suunnittelin kaunista, ja pyrin käyttämään kangasta kohtuullisesti. Budjettia tarkensin työn aikana. Tuotesuunnittelusta makse-

taan palkka ja se on sovittu etukäteen tarjouksen avulla. Suunnittelussa hintaa ei painotettu enää tarjouksen jälkeen, vaan keskityin visuaaliseen kokonaisuuteen.

Suunnitelmien muutokset toivat rahallisia muutoksia myös, kangasta ei kului yhtä paljon, joten raitakangasta ei tarvinnut tilata enemmän. Laskin, että paras vaihtoehto olisi tilata 20 metriä kangasta. Se tarkoittaisi myös, että jos jotakin odottamatonta tapahtuisi ja kangasta tarvittaisiin laskettua enemmän, olisi kangasta vielä jäljellä, eikä uutta tilausta Tekstiiliverstaalle tarvitse tehdä.

Tuotteiden tarkka ekologinen arviointi on vaikeaa, mutta halusin tuoda joidakin kohtia mukaan opinnäytetyöhön sen ajankohtaisuuden takia. Yritykset ovat panostaneet ympäristöasioihin ja asia on puhuttanut paljon mediassa. Mielestäni, vaikka ekologisuuden muoti-ilmiömäisyys on katoamassa, on se vakiintumassa arkeen. Ei sitä tule sivuuttaa uusia tuotteita suunnitellessa.

Anttila pohtii kirjassaan (Anttila s.174) hinnan ja ekologisten valintojen suhdetta toisiinsa, joka asettaa haasteita suunnittelijalle. Pystyimme mielestäni melkein vahingossa tekemään melko ekologisia tilaustöitä. Hinta ei tuottanut rajaavia ongelmia työssäni kankaiden osalta. Ekologisuus näkyy pitkässä käyttöiässä, järkevissä työtavoissa sekä materiaalien käytössä valmistuksen aikana. Itse suunnitteluprosessin annoin mennä omalla painollaan ja ekologista ajattelua on melko turha painottaa sen vaikutuksien ollessa niin pieniä, koska perusajatuksena ei ollut käyttää kierrätysmateriaaleja. Esteettinen näkökulma on usein ristiriidassa ympäristöystävällisyyden kanssa. Silmää miellyttävimmät vaihtoehdot eivät välttämättä ole luontoa säästävimmit vaihtoehdot, esimerkiksi materiaalivalintojen kohdalla. Ympäristöä ajatellen on täysin turhaa valmistaa uusia vaatteita esteettisyyden perusteella. Esteettisyys ja visuaalinen miellyttäminen ovat kuitenkin niin suuressa arvossa, että pelkällä vanhan käyttämisellä ei aina onnistu. Ekologisuus voi myös vaatia kulttuurisidonnaisesti liikaa vaivaa ja aikaa toteutuksen olemiseksi kannattavaa. Suurimmat ympäristösäästöt tulivat, kun kangas on valmistettu lähituotantona, samalla kampuksella Hämeenlinnassa, jossa vaatteet valmistettiin. Muut osat ovat ulkomailta tuotettuja.

Anttila käsittelee myös kirjassaan aiheessa juridisia tekijöitä, kuten määräyksiä. Nimeni on mainittu asukokonaisuuksista kerrottaessa ja Turo on saanut maininnan osastaan. Erityisempää tarvetta määräysten noudattamiseen ei työssä ollut, koska ei puhuta säädelyistä työvaatetuksesta. Mekkoja valmistaneet opiskelijat eivät valitettavasti ole saaneet erillistä kunniaa, mutta pääpainoprojektissa ei ollutkaan opiskelijatyössä. Kouluilta tilattaessa myös palkanmaksu on vaikeaa, esimerkiksi budjettien takia. Alalla on yleistä, että oppimiskokemus ja opintopisteet ovat tärkeämpiä, eihän se yrittäjällekään ole ilmaista. Mielestäni pitää muistaa, että olisi hyvin suuri summa maksaa tuntipalkkaa kahdelle kymmenelle opiskelijalle yli kymmenen opintopisteen tuntimäärästä. Eettisyys vaihtelee siis siltä kannalta miltä asiaa tulkitsee. Kuitenkin opiskelijoilla ovat olleet hyvät työolot, joita voi verrata muuhun opiskeluun koululla. Työmäärät ajallisesti ovat muotoilussa varmasti muita aloja suurempia, jonka kehittämiseen olisi hyvä panostaa jatkossa.

Elinkaaren tekijät riippuvat jatkossa täysin asiakkaista ensin ryhmänä, ja sitten yksityishenkilöinä. Asujen kohteena voi olla useampi kiertue tai tilaisuudet tai niitä voidaan muokata uudelleenlaisiksi samaan käyttötarkoitukseen, tai kokonaan uuteen käyttökohteeseen. Elinkaareen vaikuttavat muun muassa käyttöikä, eli kuinka kauan vaate kestää minkäkin laatusena, kuinka nopeasti lavakäyttö vaihtuu kotikäyttöön tai kierrätystavaraksi, sekä mielenkiinnon säilyminen tuotetta kohtaan. Tulokset ovat vain arvailtavissa. Tarvittaessa voin ottaa tuotteet korjattaviksi tai muokattaviksi myös itse. Tuotteen toimivuus siis riippuu aika monesta tekijästä ja kaikille on luotu jonkinlainen ratkaisu, tai niiden kompromissi. Täsmällinen mielikuva kehittyi, ei hetkessä tai kahdessa, mutta ajan kanssa ja päättöanalyysia varten tehtävä työ oli valmis.

4.3 Assosiaatioiden analyysi

Jokaisella on oma assosiaatioiden vyyhti, joka kehittyy jo nuorena kun koemme asioita ensi kertaa. Assosiaatioita voi tulla muun muassa materiaalien tunnusta, väreistä ja kuoseista sekä konsepteista ja tähän kaikkeen yhdistyneistä mielikuvamaailmoista (Anttila 1993, s127.).

Tätä pyrin rikkomaan projektissa, itsekin osallistuneena Wintage-projektiin, sen olleen toiminnassa jo useamman vuoden. Pyrin tuottamaan jotakin modernimpaa ja juhlavampaa kuin aiemmin, vaikka projektin ideana oli, että tuotoksia saisi käyttää vapaasti ihan sellaisenaan. Assosiaatioiden takia toimintakierroksia tuli lisää ja välillä piti palata takaisinpäin. Pyrin saamaan ulkoista palautetta ja asiakkaan kanssa kävimme läpi minkälaisia ongelmia ja mahdollisuuksia assosiaatioiden kanssa olisi.

Toiveena asiakkailta oli, että kokonaisuus toimisi muutenkin kuin joulu-kiertueella ja pohdittiin paljon, onko tulos liian punainen. Toinen ääripää oli kansallispukujen omainen visuaalinen ilme, jota pyrin välttämään. Nämä teemat tulivat mieleen ilmeisesti raitakankaasta, missä on sekä jouluisia värejä, että tutunomaisia moniväriaraportteja. Tulos on mielestäni tarpeeksi moderni, jotta voidaan sanoa että kyseessä ei ole tonttumekkoja tai kansallispukuja. Kansanpukumaisuudesta pääsin eroon juhlavammalla kokonaisuudella ja vaatemaleilla sekä käyttämällä raitaa hillitysti. Miesten asuista toivoin, että ne eivät muistuttaisi liikaa esimerkiksi aikaisempien vuosikymmenten vaatteita.

4.4 Esteettinen analyysi

Asusarjan esteettisessä analyysissä käsitellään tuotteiden vaikutusta omaan, sekä vastaanottajan kauneushanteeseen. Anttilan mukaan käsityksen analysointi ei ole yksinkertaista, koska aihe voi olla hyvinkin laaja tulkitsijasta riippuen ja siitä ei ole valmista mallia. Siksi seuraavaksi olen avannut suunnittelutyöni esteettisiä ja visuaalisia valintoja hyvin vapaasti.

Visuaalisesti esiintymisvaatteen on hyvä olla näyttävä, koska silloin katsojan on helppo keskittyä esitykseen. Yksityiskohdat ja voimakkaat värit luovat tunnelmaa. Esiintyjäryhmän asut kannattaa suunnitella yhtenäisiksi, jotta muodostuu harmoninen kokonaisuus. Esiintyjien on kuitenkin näytettävä hyvältä myös yksin ja jokaisen on tunnettava itsensä itsevarmaksi.

Otin turvalliseksi luulemani kontekstin ja aloin tuumailla ja luonnostella. Luonnostelin asukokonaisuuksia, jotka sopivat Wintage-malliston henkeen. En kuitenkaan tarkoituksella suunnitellut asuja sopimaan yhteen malliston kanssa, vaan omaksi kokonaisuudekseen. En vielä tiennyt, mikä asiakkaita Wintage-projektissa miellytti. Myöhemmin selvisi että se oli Sointu-kangas.

Joulusesonki vaikuttaa suunnitteluun ainakin helmapituuksien ja asusteiden valinnoissa. Vaikka esiintyjät ovatkin sisällä, on silti rauhallisempi mieli, jos naisilla on päällään pitkät iltapuvut, eivätkä kesäiset minihameet ja miehillä puvun housut shortsien sijaan. Myös juhlavuus pidentää hameiden helmoja ja koruilla ehostetut asukokonaisuudet tuovat glamouria joulunajalle sekä itsevarmuutta esiintymiseen. Miesten huolitellut puvut ja kauluspaidat saavat karisman paremmin esille ja tuovat ryhdikkyyttä esitykseen. Asukokonaisuuksia voidaan viimeistellä kelloilla ja komeilla kengillä sekä kravaitein, solmioin ja taskuliinoin.

Ideoinnin ja luonnostelun aikana tärkeää on olennaisen informaation saaminen ja mielestäni omassa suunnittelussa tässä on vielä parannettavaa, koska usein lähdän niin sanotusti täyttää päätä viemään ensimmäistä ideaa eteenpäin ja taustatyö on jäänyt pieneksi.

Trendikokonaisuus innosti käsityötekniikoiden soveltamista ja luonnoksiin piirsinkin brodeerauksia. Idea vaikutti hyvältä tavalta tuoda vanhaa perinnettä uudella tavalla esille, joka mielestäni sopi Sointu-kankaan kanssa yhteen, sen suunnittelutaustan takia. Se kiinnittää huomion itseensä ja korostaa tarvittaessa osaa vartalosta. Silhueteista valitsin naisellisen x-linjan joka sopii vaativan raitakankaan kanssa. Raitaa ajattelin käyttää täysvinoon, joka luo hoikentavan vaikutelman.

Asiakkaan tarpeet koostuvat estetiikasta pääsääntöisesti mielestäni visuaalisesta ja käytännön näkökulmista, koska asiakkaat haluavat jotakin muista erottuvaa, näyttävää sekä jotakin mitä kaupasta ei saa valmiina. Viimeisimmällä viittaankin tekniikan käyttöön lavaesiintymisessä sekä siihen, että on jotakin mitä muilla ei ole. Visuaalinen tarve lavaesiintyjällä on usein häkellyttävää, ihastuttavaa, ja tehdä konserttikokemuksesta miellyttävämmän. Asut eivät kuitenkaan ole pääosassa ja ne eivät saa haitata esiintymistä. Mediassa voidaan usein jälkikäteen artistien asuja ja ulkonäköä, varmasti sen takia,

koska ne pystytään helposti ikuistamaan tilaisuudessa ja luo ensivaikutelman. Jos artisti on lavalla ennen kuin musiikki soi, ei katsoja huomaa vielä muuta kuin ihmisen ja hänen ulkomuotonsa. Hienolla esityksellä tämä mielikuva kuitenkin voi jäädä varjoon ja päällimmäiseksi jäävät kylmät väreet korkeilta tai matalalta lauletuista nuoteista tai hupaisa säkeistö lyriikoissa.

Vaatteita ei käytetä alastomuuden tai häpeän peittämiseen vaan kiinnittämään huomiota niihin ruumiinosiin, jotka on peitetty. Onkin todettu, että ihminen usein haluaa peittää ne kohdat vartalostaan, joita haluaa korostaa. Tämä teoria perustuu näkemykseen, että täydellinen alastomuus ei ole eroottista, vaan paljastamisen ja peittämisen vaihtelu tekee ulkoasusta eroottisen (Aikasalo 2001, s.233). Tarkoituksena on suunnitelmassa ja asuissa luoda kuva, joka ihastuttaa, on lämminhenkinen ja laadukas.

4.5 Ajankohtaisuus suunnittelussa ja aikaan liittymisen analyysi

Ajankohtaisuus suunnittelussa näkyy pukukoodissa. Naisten pitkät juhla-mekot ovat arvokkaissa väreissä ja miehillä on puvut päällä. Joulukierteella usein pukeudutaan arvokkaammin. Raitakangas on sen verran paksua, että se sopii talvi- sekä syksykiertueille paremmin kuin kesälle. Asujen väreiksi pohdin punaista, sinistä ja liilaa tummissa sävyissä. Kangaskauppojen tarjonta rajasi paljon vaihtoehtoja.

Ajanhenki asuissa riippuu katsojasta. Kuten aiemmin mainitsin, projektin aikana pohdittiin paljon, tuovatko asut enemmän mieleen joulun vai etnisen taustan. Raitakangas muistuttaa helposti kansanpuvuista raitoineen. Ne vain tulivat kankaasta mieleen. Ajankohtaisuus tuotteissa näkyy trendien vaikutuksista sekä joulusesongissa ja materiaaleissa.

Sointu-kangas ei ole enää kankaiden kehitystä ajatellen uusi, mutta se on designiltaan vielä monille tuntematon ja tuore. Kangasta ei ole yleisesti markkinoilla, vaikka sitä on satunnaisesti vähittäismyynnin tavoin kaupattu koululta oppilaiden valmistamissa tuotteissa. Materiaalit muuten ovat kaikki vielä myynnissä olevia. Tuotteissa ei ole lähetty rakentamaan vintagen omaista henkeä kierrätetyillä tuotteilla. Mielestäni onnistuin luomaan modernin kokonaisuuden kuva alla.

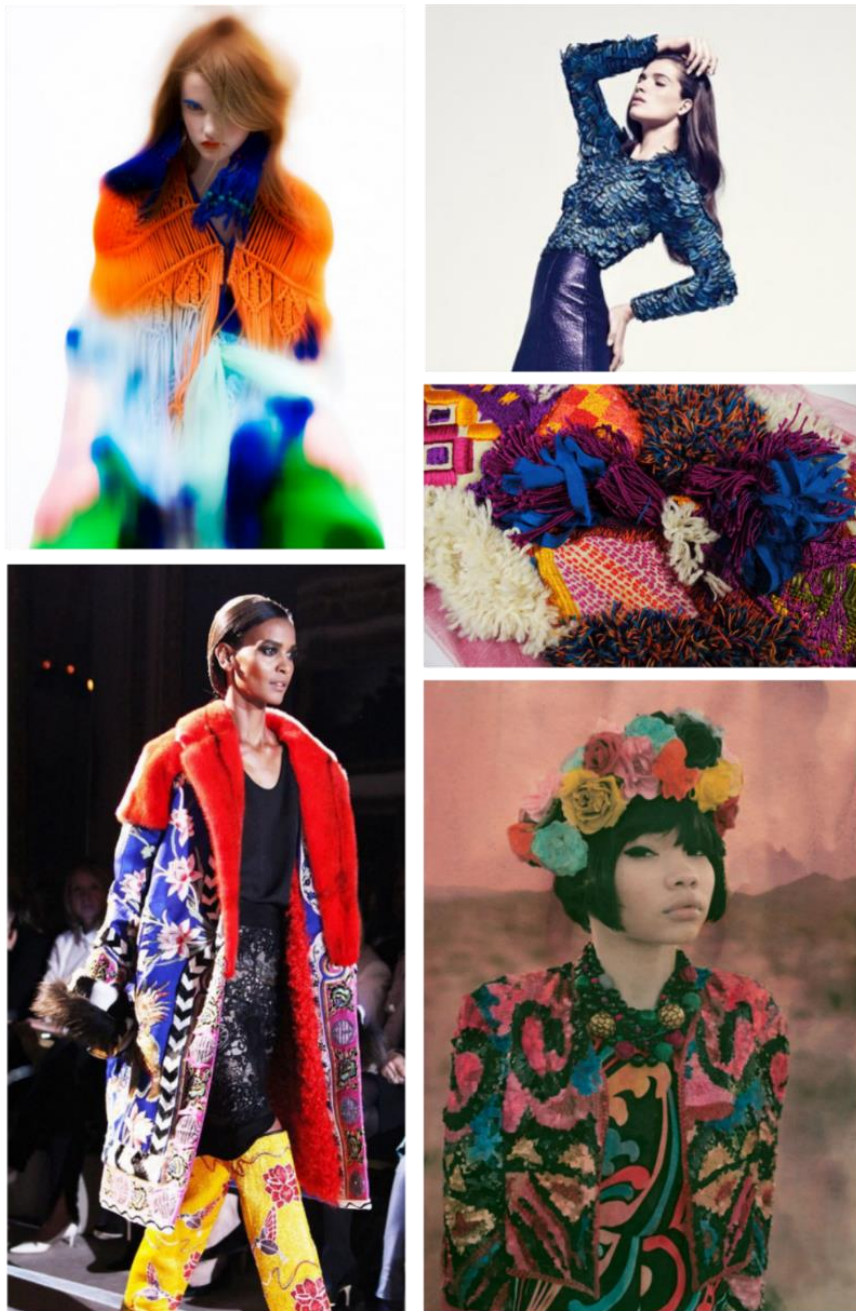
Kuva 13 kokonaisuus ei ole liian jouluinen tai vanhanaikainen. Kuva Heli Saarinen.

Joulusesonkiin sidottu suunnittelukonsepti tuo tuotteisiin ajan henkeä, mutta ne sitoutuvat aikaan paremmin asusteiden, valaistuksen ja esityksen yhteydessä, jolloin koko visuaalinen kokonaisuus on yhdessä. Otin huomioon myös talven trendit. 2014–2015 talven trendiväreistä löytyi juhlavia tummia sävyjä haluamistani väreistä. Esimerkiksi Stylesight-trendisivusto esitti menneen talven väriennusteen alla olevassa kuvassa (kuva 6. Sentiment-värikartta) värikarttansa. Stylesight-sivustolla on aina neljä teemaa trendikaudelle ja valitsin niistä mielestäni osuvimman Sentiment-nimisen kokonaisuuden. Koska se on vahva ja juhlavan oloinen.

Kuva 14 Sentiment värikartta, (stylesight 2014)

Trendikokonaisuus Sentiment sisältää historiallisen arvokkaita värejä, entisajan etnisten kansojen käsityömaailmaa sekä tunnepohjaisesti kulttuurisidonnaista kuosimaailmaa. Samalla linjalla olivat erilaiset blogit sekä Stylesightin omistama trendisivusto WGSN, johon tietysti vaikuttaa sivustojen yhteistyö keskenään ja blogikirjoittajien lähteiden risteäminen. Tätä työtä tein siis jo talvella 2014. Monet varmasti käyttävät kyseisiä tai kilpailevia sivustoja lähteinä. Huomasin että erilaisissa lähteissä vähintään puolet väreistä ovat samoja, mutta sävyerot vaihtelevasti kirkkaampia tai tummempia. Värimaailma kuitenkin pysyy jokseenkin samana. Keräsin kuvia Stylesight-sivustolta inspiraation lähteiksi ja tunnelman luomiseksi suunnitteluun kuten Kuva 14 Trendiennustepoimintoja, (Styleight 2014) ja kuva 15 tunnelmakuvia kankaan kanssa.

Kuva 15 Trendiennustepoimintoja, Stylesight 2014

Kuva 16 tunnelmakuvia kankaan kanssa Stylesight 2014

4.6 Tuotesemanttiset analyysit

Tuotesemanttinen analyysi on analyysia tekijän ja vastaanottajan kohtaamisesta. Tätä kuvastaa viestintä asiakkaan ja suunnittelijan välillä. Ratkaisun esittäminen asiakkaalle oli vaikea osuus opinnäytetyössäni, koska usein mietin miten esittää asuluonnoksia asiakkaalle. Toisinaan se voi olla ratkaiseva tekijä asusuunnitelman toteutumiseen. Mutta jos asu valmistetaan, joka tapauksessa, riittääkö pienempi vaiva? Kuvat ovat kuitenkin työmateriaalia enkä käytä niitä jälkeempään. Kuvien tekeminen erityisen kauniiksi vie paljon aikaa ja voi olla turhaa, koska suunnitelma voi vielä kehittyä eteenpäin.

Kuvat tulisi tehdä asiakkaasta riippuen, joko taiteellisemmiksi tai tekniikkapiirrosmaisiksi. Kun tein kuvia lauluyhtyeelle, pohdin esitysmuotoa paljon ja yritin tehdä niistä siistit ja informatiiviset taiteellisuutta karsien. Toivoin että tämä olisi hyödyllisempää, koska managerina tarvitsee tietää tarkalleen esimerkiksi hinta. Ajattelin, että tasokuvamainen työskentely antaisi ammattimaisemman kuvan, mutta tosiasiasa ammattimaisen kuvan ulkonäkö riippuu täysin siitä minkälainen mielikuva ihmisellä, jolle kuva menee. Asiakkaalla on kuitenkin oma mielikuvansa siitä, minkälainen luonnoskuvan tulisi olla. Ei siis ole väliä onko kuva loppujen lopuksi taiteellisempi vai yksityiskohtaisempi ja realistisempi, vaan paras on tehdä se mahdollisimman hyvin ja asiakkaan pyytäessä sitten tehdä toinen versio, jos ensimmäinen ei miellytä tai kysyä asiakkaalta ennen kuvien piirron aloittamista. Yleensä asiakkaat pitävät enemmän todennäköisesti taiteellisemmista versioista, joiden tekeminen voi olla haastavampaa työstä riippuen. Joten toiseen suunnitelmaan käytin myös piirroskuvia.

4.7 Ympäristökompetenssi

Ympäristökompetenssilla tarkoitetaan käsitteenä henkilön kykyä tasapainoiseen vuorovaikutukseen ympäristönsä kanssa. Ympäristö voi olla tässä tarkastelussa sekä ihmisen rakentama esine- ja kulttuuriympäristö että luonnonympäristö, josta saadaan valtaosa työskentelyssä käytettävistä materiaaleista ja johon ihmisen vaikutus kohdistuu. Siihen kuuluvat myös sosiaalinen ja kulttuurinen ympäristö, jonka kanssa vuorovaikutuksessa käsityötä tehdään. Anttilan mukaan kompetentti henkilö hallitsee jonkin alan asian-tuntevasti (Anttila 1993, s.58).

Anttilan mallista poiketen ajattelen, että oman suunnitteluprosessini pitäisi painottaa alkupuolen tuumailuun ja suunnitelma saada mahdollisimman valmiiksi ennen valmistuksen aloittamista. Koen sen olevan käytännössä kannattavampaa. Teollisuudessa jokainen valmistuksen aikana tapahtuva muutos on ongelma, joka hidastaa tuotteen valmistumista. Käsityötuotteessa ei muutokset tuotteen valmistuksen aikana välttämättä tuota ongelmia, mutta se vie enemmän aikaa. Tällainen työskentelytapa sopii toisinaan kotioloihin sekä kouluihin, sekä tuntipalkattuihin pienyrittäjiin. Mielestäni aikaa vievät yllätykset eivät sovi kaikille edes edellä mainituilla alueilla. Kun asiakkaalle tarjotaan valmista suunnitelmaa, on todennäköistä että siitä

joudutaan hieman poikkeamaan valmistuksen aikana. Tämä voi johtua materiaalien saatavuudesta, rahoituksesta, aikataulumuutoksista tai pohjatyön puutteesta. Tavoitteena on kuitenkin pyrkiä suunnitelmaan.

Ympäristön kannalta nyt olisi varmasti hyvä hetki hillitä materiaalien tuottamista uusiutumattomista raaka-aineista ja jätteiden sekä kierrätysmateriaalin vähentäminen prosesseista. Taidekäsityössä esimerkiksi kankaiden hukkapalat voivat olla suurempia, koska teollisuuden massatuotannon tavoin vaikkapa vaatteiden leikkuujätettä ei pystytä vähentämään yhtä tehokkaasti. Kaavakappaleiden limitys vähentää sarjatuotannossa yhden vaateen hukkamateriaalin määrää. Tietysti yhden vaatekappaleen materiaalmäärä on pienempi verrattuna sarjaan, joten ylijäämämateriaalin määrä on suhteessa tarpeeseen. Esiintymisasujen suunnittelussa käytin uusina kangasmateriaaleina vain kahta päälliskangasta monien sijaan, joka vaikuttaa kangasmenekkiin, mutta myös visuaaliseen yhtenäisyyteen.

5 VIIMEISTELY JA TYÖN ESITTELY ASIAKKAALLE

Asiakkaalle valmiissa suunnitelmassa on asut, koruja ja kenkäehdotukset. Näitä kaikkia ei kuitenkaan ole tarvinnut ohjeistaa asiakkaalle erikseen ja kuvallinen ohjeistus koskee lähinnä naisten mekkoja. Asut ovat valmiina artisteilla Helsingissä ja artistit vaikuttivat tyytyväisiltä ja ilahtuneilta vaihtelevasti kuten odotinkin. Valitettavasti kaksi mekkoa otin vielä muokattavaksi pientä viilausta varten ja laitoin sitten matkaan täysin valmiina.

Nyt valmiina on kuusi suunniteltua asukokonaisuutta, jotka muodostavat hyvän kokonaisuuden. Tuloilta tilatut puvut ja kauluspaidat täydentävät esiintymisasusarjan. Kuva 17 alla näyttää kokonaisuuden visuaalisesti.

Kuva 17 Rajaton-yhtyeen artistit yhdessä, Kuva Heli Saarinen

Naisten kokonaisuuteen kuuluvat mekko, kaksi käsikorua, kengät, sekä mahdollinen hiusnauha. Kengät ovat mustat matalakorkoiset korkokengät edellisiltä kiertueilta ja asusteet on valmistettu Sointu-kankaasta. Käsikoruina on leveämpi sekä kolminauhainen, molemmat ovat neppari kiinnityksellä. Hiuskoru on kapea pitkä nauha, jonka tyyliä voi vaihtaa eritavoin solmimalla. Artisteille ei ohjeistettu alusvaatteita tai sukkiä. Naisille toiveena olivat huomaamattomat rintaliivit. Kuvassa 18 on naisten mekkojen suunnitelma ilman asusteita.

Miesten kokonaisuuteen kuuluvat puvut, kauluspaidat, solmiot/rusetit, vyöt, kengät sekä taskuliinat. Kengät ovat aikaisemmilta kiertueilta ja asusteet ovat Sointu-kankaasta. Miesten takeiksi valitsin Turoilta keskiharmaat

puvut villasekoitteesta ja kauluspaidoiksi piristävän kirkkaan siniset. Valittavasti sininen ei ollut miehille uusi, mutta punainen olisi tehnyt kokonaisuudesta liian punaisen ja paidan väriä voi kiertueella vaihtaa esimerkiksi valkoiseen, tai vihreään. Violetta en suosittelen kokeilematta, koska kuten aiemmin totesin se voi valoissa näyttää eriväriseltä kuin on kuva 19. Mustat kengät pitävät asut rauhallisempina kuin värilliset. Asusteet toivat miehille uutta, kun brodeeraus ei onnistunut. Ne toivat valinnanvaraa. Taskuliinoiksi tehtiin sekä punaiset ja raidalliset ja niitä voi vaihdella.

Kuva 18 Lopullinen naisten suunnitelma ilman asusteita

Kuva 19 Asujen väritykseen vaikuttaa valaistus lavalla,

Kuva Heli Saarinen

6 SUUNNITTELUPROSESSIN TULOKSET

Tuloksena oli tarkoituksena olla suunnitteluprosessin kuvaus ja vertailu Anttilan malliin. Suunnitteluprosessini voi kuvastaa Anttilan mallia käytännössä. Opinnäytetyön toisena tuloksena olivat lauluyhtyeen asukokonaisuudet. Suunnittelussa tärkeimpinä olivat materiaalit, ja kokonaisuus. Tiedostomuodot ovat vapaat. Vertailussa peilataan Anttilan mallin toteutumista ja mahdollisia eroja asiakastyössä.

6.1 Oma suunnitteluprosessi ja vertailu Anttilan malliin

Oman suunnitteluprosessin tuomat kierteet ja vaiheet ovat pääpainoltaan samoja kuin Anttilan käsityötuotteen suunnittelu- ja valmistusprosessin teoreettisessa mallissa. Kuitenkin koen vaikeaksi kuvitella oma prosessini Anttilan mallin mukaiseksi, koska käytännön puolen vaiheita oli paljon ja Anttilan mallissa ne ovat yksinkertaisesti tiivistetty avainsanoihin ja termeihin.

Aloittaen alusta informaation hankkimisesta, koen että kyseinen vaihe todellisuudessa jatkuu koko käsityöprosessin ajan koska suunnitelmien muuttuessa voidaan hankkia uudesta asiasta tietoa tarvittaessa. Myös voi olla harvinaisempaa että muotoilija hankkisi kaiken tiedon kerralla ennen alkumielikuvan luomista. Tämä kai riippuu yksilöllisesti suunnittelijasta, mutta itse koen kuuluvani ryhmään, joka ei saa yhtä vaihetta täysin valmiiksi ennen kuin uusi on jo aloitettu.

Alkumielikuvan luominen on aina olemassa ja se voi olla hyvinkin vahva. Toivoisin että suunnittelijalla olisi jokin tapa päästä siitä tarvittaessa kokonaan irti, mutta assosiaatioiden maailma ja inhimillisyys eivät sitä aina salli. Suunnittelumallin mukaan alkumielikuvaan voi aina palata ja varmasti palataankin. Jossain vaiheessa on hyvä miettiä mitä sitä olikaan tekemässä ja kuinka lähtökohdasta on jo poikettu. Laulajille syntyvässä alkumielikuvassa vaikuttaa vahvasti artistienmusiikki sekä konserttikonseptit. On helppo hakea vaikutteita ja asiakkaan analysoida mieltymyksiä. Vaikeampaa on tietää mikä on artistille uutta ja mielenkiintoista.

Artistien tuomaa informaatiota suunnittelulle on aikataulullisesti haastava hankkia, mutta mielekäs hetki molemmille. Sisäisen ja ulkoisen palautteen saaminen mahdollisimman ajoissa voi kaventaa suunnittelua positiivisesti ja negatiivisesti rajoittaen suunnittelua. Asiakasryhmän koko vaikuttaa kompromissien määrään ja aihe voi olla vaihtelevasti ilahduttava. Jokainen on huomioitava, mutta ryhmät ovat sen verran tiiviitä ja tuttuja toisilleen, että suurimmat päätökset artistit voivat sopia keskenään. Esitellessä isommalle ryhmälle ajatuksiaan, energiaa menee paljon ja kaikki huomioidaan ja kuunnellaan.

Toivon että jatkossa alkumielikuvani on tarpeeksi tarkentunut ja osaan hankkia tarpeeksi informaatiota etukäteen, jotta suurimmilta muutoksilta välttyttäisiin. Resurssien ja toimivuuden käsittäminen alussa helpottuu kun kokemuksen ja tekemisen kautta. Jatkossa en tule käyttämään opiskelijoita

projekteissa, jo senkin takia etten ole aloittamassa pienyritystä. Koen luentavammaksi työskennellä toisen yrityksessä, kuin aloittaa oman.

Arvot eivät projektin aikana ole tietääkseni muuttuneet ja näin ollen vaikuttaneet suunnitteluun. Kuitenkin asenteet ovat. Olen kehittynyt ja suhtautumiseni asioihin ovat muuttuneet. Tiedän enemmän ja aion tehdä jatkossa asioita toisin. Olen oma-aloitteisempi ja yritän tulkita ihmisiä paremmin. Uskallan ottaa yhteyttä ja sanoa suoraan muita samalla kuunnellen. Viesintä artistien kanssa on ollut mukavaa ja minut on otettu hyvin vastaan. Jonkin verran on minua ujostuttanut matkan varrella.

Toimintakierrokset prosessissani olivat vuoristorataa. Koska tein montaa asiaa samaan aikaan on vaikea yrittää muistaa kaikkea jälkeensä ja pistää asioita järjestykseen. Koen että prosessini on niin paljon käytännönläheisempi kuin Anttilan malli että teoreettinen malli on liian yksinkertaistettu ja yleistetty. Mallia ei kannata seurata sen kummemmin töitä tehdessä, mutta sen teoria ja ajatus on hyvä sisäistää, jotta työskentely on järjestelmällisempää ja prosessin takainen ajattelumaailma aukeaa. On hyvä ymmärtää esimerkiksi ihmisen tarpeet ja ympäristökompetenssi tuotteita suunnitellessa. Niin on helpompi käsittää muun muassa erot teollisen ja yksittäistuotannon välillä sekä laittaa painoarvoa itselle tärkeille asioille työssä.

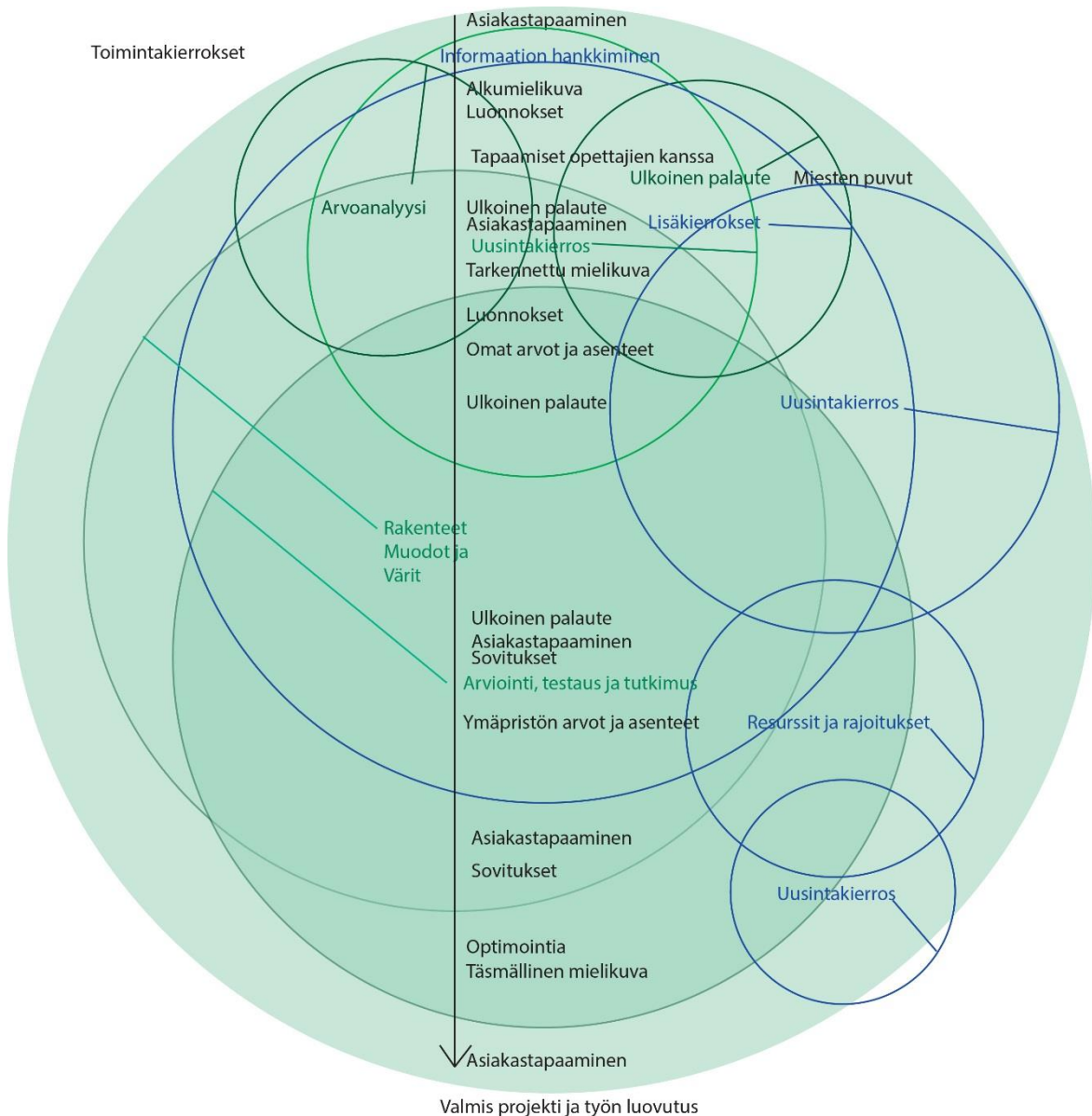
Laitetekniikka ei vaikuttanut suuresti valmistukseen ja jatkossa tiedän kuinka vastaavissa projekteissa tulisi toimia. Valot ja värit ovat suuremmassa osassa suunnittelussa ja pientä yhteistyötä tulisi tehdä valotaiteilijoiden kanssa. Ainakin tulee mainita käyttämiään värejä ja teema.

Yleisön reaktiosta vaatuksesta sain vieraillessani joulukonsertissa Hämeenlinnassa, jossa yhtyeellä oli asusarja päällään toisella puoliajalla. Hämentyneenä sain kuulla kehuja laulajilta lavalta, kun työni mainittiin ja yleisö taputti. Yleisö ohjattiin taputtamaan, mutta luulen että asut hyväksyttiin ja voin olla tyytyväinen. Reaktioiden arviointi ja yleisön odotukset ovat vain arvattavissa. Myös katsojien erilaiset taustat tuovat vaihtelevuutta heidän odotuksiinsa.

Päätösanalyysin mukaan saadaan aikaan valmis työ, jonka toivotaan olevan hyväksyttävä, jotta prosessia ei tarvitse aloittaa jatkossa täysin alusta. Koen että tämän kaltaiset mahdollisuudet ovat, mutta toivon että tähän ei usein jouduta, koska siitä seuraava epäonnistumisen tunne voi olla valtava. Onnekseni takapakkia sain jo hieman ennen viimeistelyä ja sain jatkettua työn loppuun.

Kuvassa 20 Prosessin mallinnus olen pyrkinyt kuvallisesti osoittamaan prosessin kulkua. Koen että vaiheet eivät toteudu yksinkertaisesti vaihe vaiheelta, vaan osittain päällekkäin, lomittain ja erillään. Siksi lähdin tekemään kuvaa ympyröillä joiden ääriviivojen sisäinen alue kuvaa vaiheen jatkumoa prosessin ajan. En siis lähtenyt pistämään vaiheita yksinkertaisesti järjestykseen vaan halusin, että ymmärretään prosessin alueiden havainnointi käytännön läheisemmin.

Se tekee kuvasta sekavamman, mutta koen myös prosessin olevan monisäikeinen. Ympyrän yläreuna kuvastaa alueen alkuvaihetta ja alareuna sen päättymistä. Päivämääriä tai kronologista kaaviota en tehnyt, koska joka projektilla on erilainen aikataulu, niin suunnittelijalla kuin asiakkaalla, tiedonhaku, materiaalit sekä muut vaiheet toteutuvat aina eri tavoin riippuen sen hetken tilanteesta. Esimerkiksi asiakastapaamiset sovitaan mahdollisuuksien mukaan ja materiaalit saadaan hankittua kun tiedetään mitä tehdään, kuinka ne ovat saatavilla, miten budjetti toteutetaan.

Kuva 20 Prosessin mallinnus

6.2 Pohdintaa

Asiakastyön suunnitteluvaiheen peilaaminen Pirkko Anttilan suunnittelun malli (Anttila 1993, s.111) vaikutti omaan työskentelyyni ja varmasti myös suunnitteluuni jatkossa. Epäselväksi jää kuinka suunnittelutyöni olisi eronnut nykyisestä tuloksesta, jos en olisi välillä verrannut sitä Anttilan malliin. Mielestäni oma työni on lähellä taidekäsityötä, jonka tuotteena on pieni sarja. Pitää ottaa huomioon että malli sopii moneen erilaiseen suunnitteluun.

Minulle vaikeinta oli alku, jolloin tavoitteena oli tehdä budjettisuunnitelma opinnäytetyön asiakastilaukselle sekä vastauksen odottaminen. Aikataulullisesti minulla oli aikaa opinnäytetyölle tarpeeksi. Haasteena olivat asiat joita tein ensi kertaa ja asioiden jännittäminen. Suunnittelun esittämien ja sen asiakkaan mielenkiinnon herättäminen vaatii kokemusta. Onneksi kaikki kuitenkin järjestyi nopeasti ja pystyin keskittymään itse työskentelyyn asiakastyössä. Haastavin osuus oli projektista kirjoittaminen, ja se jäikin tauolle, pitkälle tauolle. Tekstin laatimisen koin olevan haastavaa, koska koen kirjoittamisen vaikeana. En ole enää pitkään aikaan kokenut olevani hyvä kirjoittaja ja se kasvatti jännitystä aloittaessa, joka kerta projektin aikana.

Olisin tehnyt paljon asioita toisin, mutta ilman kokeilemista en olisi saanut sitä selville. Esimerkiksi olisin pitänyt yhden tai kaksi sovitusta enemmän. Olisi myös kannattanut ruveta valmistamaan vaatteita jo kesällä, koska loppuvaiheisiin olisi jäänyt enemmän aikaa. Tosin olisin joutunut muuttamaan mekkoja enemmän, koska tytöt laihtuivat sen verran paljon kesän aikana. Olisin kuitenkin saanut myös korjauksille enemmän aikaa. Ajattelin liikaa että opiskelijoista olisi mukava tehdä projektia ja kuvittelin heidän työmääränsä pienemmäksi. En myöskään tajunnut kuinka paljon ohjausta minun olisi tarkoitus antaa, vaikka olin siitä opettajan kanssa sopinut. Tämä vaikutti suunnitteluun sovitusten jälkeisessä analyysissä, jossa koin tarpeita muutoksille mekkojen ulkonäössä kuten hihoissa.

Jatkossa jos suunnittelisin yhtyeelle asuja, haluaisin tehdä jotain erikoisempaa yhtyeen miehille, koska suoritus jäi nyt laimeaksi heidän osaltaan. Lähinnä kokemuksen puutteesta ja osittain koska en keksinyt hyvää tapaa käyttää raitakangasta miesten takeissa, vaikka jälkikäteen joitakin pieniä ideoita syntyi. Tavoite kuitenkin saavutettiin suunnittelun osalta ja Rajaton sai kauniin kokonaisuuden kiertueasuikseen. Saavutin mielestäni opinnäytetyön tavoitteen, mutta selkeämpi Anttilan mallin käsittely olisi tehnyt opinnäytetyöstä helpomman hahmottaa lukijoille. Myös valmistuksen käsittely olisi tehnyt opinnäytetyöstä kokonaisemman. Asiaa voisi vielä tarkastella lisäksi asiakkaan ja yleisön näkökulmista enemmän.

Toivon oppineeni niin paljon, että osaisin jatkossa projekteja toteuttaa. Haikaudun jatkossa erikoistumaan alalla ja jätän kokonaisuuden hallinnan muille. On kuitenkin erittäin tärkeää tuntea kokonaisuus ja pystyä se toteuttamaan. Kokonaisuudessaan opinnäytetyö oli mieluinen, vaikka matkassa oli haasteita. Olen erittäin kiitollinen asiakkaalle, ja kaikille jotka ovat minua matkan varrella auttaneet.

LÄHTEET

Aikasalo, Päivi. *Seuratkaamme Järkevää Ja Terveellistä Muotia*. kansatie-teellinen arkisto 47, Suomen muinaismuistoyhdistys, Vammalan kirjapaino Oy, 2000

Anttila, P. 1993. *Käsityön ja muotoilun teoreettiset perusteet*. Helsinki: WSOY.

Morrison, Sasha Charnin. *Secrets of Stylists: An Insider's Guide to Styling the Stars*. California: Chronicle Books LLC, 2011. s.130-137.

Tuntematon. "A cappella." *Wikipedia*, February 6, 2015. http://fi.wikipedia.org/w/index.php?title=A_cappella&oldid=14655960.

Tuntematon. "Lauluyhtye Rajaton " HTML Public. www.rajaton.net/esittely/yhtye, April 4, 2008. <http://www.rajaton.net/fi/esittely/yhtye/>.

Tuntematon. Wetterhoff- blogi, "Wetterhoff Wintage: Wetterhoff Wintage." HTML. *Wetterhoff Wintage*, 2012. <http://wetterhoffwintage.blogspot.fi/p/wetterhoff-wintage.html>.

Kuvalähteet:

Kuva 1	Viitekehys
Kuva 2	Käsityötuotteen suunnittelu ja valmistusprosessin teoreettinen malli, Pirkko Anttila, WSOY 1994, s.111
Kuva 3	Rajaton- yhtye 2012, Promokuva, lainattu 26.11.2013: http://www.rajaton.net/app/gallery/gallery/-/dir_id/11/limit/24/
Kuva 4	Sami Luukkanen Wintage projekti, lainattu 26.11.2013: http://portal.hamk.fi/portal/page/portal/HAMK/koulutus/Nuorisokoulutus/muotoilu
Kuva 5	Sointu-kankaan skannattu suurpiirteinen raportti
Kuva 6	Asukokonaisuuksissa vaatteiden yhdistely vaikuttaa visuaaliseen konseptiin, kuvaaja Sami Luukkanen
Kuva 7	Funktiokokonaisuuden moni-ilmeisyys (Papanek 1984, 7; soveltanut Anttila 1992).
Kuva 8	Mekkojen takamiehustoissa on koristeleikkauksia. Kuvan on ottanut Heli Saarinen, rajasin kuvan itse.

- Kuva 9 Lähetin, jota laulaja kantaa mukana esiintyessä. Laite on noin 7 cm leveä, mutta vaihtelee malleittain.
- Kuva 10 Ensimmäinen esitys kerrospukeutumisella
- Kuva 11 Miesten brodeerausehdotus
- Kuva 12 Miesten puvun materiaali, Heli Saarinen
- Kuva 13 Yksi miehille suunnitelluista brodeerauksista
- Kuva 14 Kokonaisuus ei ole liian jouluinen tai vanhanaikainen. Heli Saarinen.
- Kuva 15 Sentiment-värikartta, www.stylesight.com 2014 (; tarkempi sivusto vain jäsenille)
- Kuva 16 Tunnelmakuvia kankaan kanssa, oma kooste, kuvat; www.stylesight.com, 2014 (; tarkempi sivusto vain jäsenille)
- Kuva 17 Rajaton-yhtyeen artistit yhdessä, Heli Saarinen
- Kuva 18 Lopullinen naisten suunnitelma ilman asusteita
- Kuva 19 Asujen väritykseen vaikuttaa valaistus lavalla
- Kuva 20 Prosessin mallinnus

Säilytä tämä sivu sivunumeroiden takia!!!

